

Ομοσπονδία Συλλόγων
Γονέων και Κηδεμόνων
Βάδης-Βυρτεμβέργης-
Συνομοσπονδία Γονέων
Γερμανίας

VERBAND DER VEREINE GRIECHISCHER ELTERN UND
ERZIEHUNGSBERECHTIGTER IN BADEN-WÜRTTEMBERG E.V.

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ
ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΒΑΔΗΣ - ΒΥΡΤΕΜΒΕΡΓΗΣ α. Σ.

Περιεχόμενα

Σελίδα

1. Χαιρετισμός της Γενικής Προξένου της Ελλάδας στη Στουτγάρδη κας Ελένης Λιανίδου	4
2. Χαιρετισμός του προέδρου της Συνομοσπονδίας γονέων και κηδεμόνων Γερμανίας και Αθανάσιου Κήπα	5
3. Στατιστικά στοιχεία σχολείων περίοδος 2019-2020	6
4. Εκλογή νέου Διοικητικού Συμβουλίου Ομοσπονδίας και Συνομοσπονδίας - Απρίλιος 2019	6
5. Πληροφορίες σχετικές με την πιστοποίηση της ελληνομάθειας	7
6. Μαθήματα προετοιμασίας για τις εξετάσεις ελληνομάθειας (έτος 2018 και 2019)	8
Μετάφραση ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος (πηγή Bundesministerium für Wirtschaft und Energie)	
Μετάφραση γερμανικού εκπαιδευτικού συστήματος	
8. Συνέντευξη με εκπαιδευτικό από Gemeinschaftsschule	12
9. Συνέντευξη με εκπαιδευτικό από Realschule	15
10. Συνέντευξη με εκπαιδευτικό από Gymnasium	18
11. Συνέντευξη με εκπαιδευτικό από Τμήμα Ελληνικής Γλώσσας	20
12. Συνέντευξη με εκπαιδευτικό από Ελληνικό Λύκειο	24
13. Συνέντευξη με έναν φοιτητή: Μαργαρίτης Τονίδης	26
14. Συνέντευξη με έναν τέως φοιτητή: Απόστολος Κήπας	28
15. Εορτασμός 40 και 10 χρόνων των θεσμών μας	32
16. Οργάνωση θεατρικών παραστάσεων	34
17. Κατάλογος ελληνικών σχολείων νότιας Γερμανίας	36

Σύνταξη και επιμέλεια του περιοδικού:

Ελένη Ραφαηλίδου, Αθανάσιος Κήπας, Κωνσταντίνος Καχριμανίδης, Φώτιος Φωτιάδης, Ιωάννα Σοφιολάκη

Χαιρετισμός της Γενικής Προξένου της Ελλάδας στη Στουτγάρδη κας Ελένης Λιανίδου

Με την ευκαιρία της νέας έκδοσης του περιοδικού της Ομοσπονδίας Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων Βάδης Βυρτεμβέργης/ Συνομοσπονδίας Γερμανίας, θα ήθελα να τονίσω τη σημασία της εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και την σπουδαιότητα της ενίσχυσης της προσπάθειας για την ομαλή λειτουργία και ποιοτική απόδοση των ελληνικών σχολείων στη Βάδη-Βυρτεμβέργη.

Η ελληνική γλώσσα και ο πολιτισμός μας αποτελούν κομμάτι της ευρωπαϊκής μας ταυτότητας και κουλτούρας. Χιλιάδες είναι οι ελληνικές λέξεις που χρησιμοποιούνται σε άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες, ενώ ο ευρωπαϊκός πολιτισμός εν γένει έχει ως βασικό θεμέλιό του τις έννοιες της δημοκρατίας, της φιλοσοφίας, του θεάτρου και όλων των τεχνών, που γεννήθηκαν στην αρχαία Ελλάδα. Γι' αυτό είμαστε υπερήφανοι, επιζητώντας τη μεταλαμπάδευση του πολιτισμού και της γλώσσας μας στην νέα γενιά των Ελλήνων και Ελληνίδων που διαβιούν στη Βάδη-Βυρτεμβέργη.

Εύχομαι καλή συνέχεια στο έργο σας παροτρύνοντας όλους ανεξαιρέτως να συνεισφέρουν στην κοινή μας προσπάθεια και στους στόχους μας.

Με εκτίμηση

Ελένη Λιανίδου

Χαιρετισμός του πρόεδρου της Συνομοσπονδίας γονέων και κηδεμόνων Γερμανίας κου Αθανάσιου Κήπα

Αγαπητοί συνάδελφοι των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων, αγαπητοί γονείς, μαθητές και αναγνώστες,

Οι θεσμοί μας θέλουν να απευθύνουν προς όλους εσάς για πολλοστή φορά ένα μεγάλο ευχαριστώ για την διαχρονικά σταθερή σας στήριξη. Διανύουμε το επετειακό έτος 2019-2020 και γυρίζοντας τον χρόνο πίσω, διαπιστώνουμε ότι οι αγώνες που όλοι μαζί δώσαμε στο παρελθόν, μας δικαιώνουν και μας κάνουν ακόμη πιο δυνατούς για τα επόμενα 40 χρόνια. Μέσα από την πορεία της Ομοσπονδίας Γ & Κ Βάδης Βυρτεμβέργης και της Συνομοσπονδίας Γ & Κ Γερμανίας, έχουμε γίνει όλοι μας πιο σοφοί και διαπιστώνουμε ότι μόνο ενωμένοι μπορούμε να κερδίζουμε και να διασφαλίζουμε τα δικαιώματά μας. Πόσο μάλλον αυτή την περίοδο που και η πατρίδα μας καλείται να αντεπεξέρχεται στις διάφορες προκλήσεις που έρχονται από διάφορες πλευρές.

Εμείς οι Έλληνες έχουμε πάντα τις διαφορές μας, έχουμε τις απόψεις μας και τις υπερασπιζόμαστε σθεναρά. Εάν δούμε την ιστορία μας θα βρούμε άπειρα παραδείγματα. Πάντα όμως στα δύσκολα μας διακρίνει το ενωτικό πνεύμα και η αγωνιστικότητα. Οι θεσμοί μας απέδειξαν ότι με προγραμματισμό και άρτια οργάνωση μπορούν να λειτουργούν όχι μόνο περιφερειακά και σε επίπεδο κρατιδίων, αλλά και εκτός γερμανικών συνόρων σε συνεργασία με άλλους οργανισμούς που εδρεύουν εκεί και έχουν τους ίδιους στόχους και τις ίδιες αγωνίες όπως εμείς.

Βασικό εργαλείο μας η άμεση επικοινωνία με τηλεφωνικά / διαδικτυακά μηνύματα και άλλα που εδραίωσε τα τελευταία χρόνια το Δ.Σ της Ομοσπονδίας Γ & Κ της Βάδης με επικεφαλής την πρόεδρο Ελένη Ραφαηλίδου. Έτσι δόθηκε μια άλλη διάσταση στην επικοινωνία, την αμεσότητα και ιδιαίτερα στην αίσθηση της ενότητας και της αλληλεγγύης.

Στο σημείο αυτό ας μου επιτραπεί να απευθύνω εκ μέρους των θεσμών μας το καλωσόρισμα και την αλληλεγγύη προς όλους τους συμπατριώτες και συμπατριώτισσες που αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν στην Γερμανία τα τελευταία χρόνια. Τα παιδιά σας, ερχόμενα πρόσφατα από την πατρίδα και μιλώντας πολύ καλά ελληνικά, αναβάθμισαν την ποιότητα του μαθήματος που διδάσκεται στα σχολεία μας.

Τέλος το επετειακό μήνυμα για τα 40 και 10 χρόνια της Ομοσπονδίας και της Συνομοσπονδίας μας είναι, ΕΝΟΤΗΤΑ, ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ, ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ.

Χρόνια πολλά Ομοσπονδία και Συνομοσπονδία!

Για τους θεσμούς μας

Αθανάσιος Κήπας
Πρόεδρος της Συνομοσπονδίας Γ & Κ Γερμανίας

3. Στατιστικά στοιχεία σχολείων 2019-2020

Οι σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων που εκπροσωπούνται από τους θεσμούς μας εδράζονται σε 4 κρατίδια της νότιας Γερμανίας, αυτό της Βάδης/Βυρτεμβέργης, της Βαυαρίας, της Έσσης και της Ρηνανίας/Παλατινάτου. Ο αριθμός των μαθητών ξεπερνά τις 5000. Συγκεκριμένα στο κρατίδιο της Βάδης Βυρτεμβέργης λειτουργούν εκτός του Λυκείου Στουτγάρδης, του μοναδικού αμιγούς Ελληνικού Σχολείου του κρατιδίου μας, τα Τμήματα Ελληνικής Γλώσσας και τα ,Ελεύθερα' σχολεία που λειτουργούν υπό την ευθύνη συλλόγων γονέων και κηδεμόνων ή ελληνικών κοινοτήτων.

4. Εκλογή Διοικητικών Συμβουλίων Ομοσπονδίας Βάδης Βυρτεμβέργης/ Συνομοσπονδίας Γερμανίας

Στις 7 Απριλίου 2019 πραγματοποιήθηκαν στο πνευματικό κέντρο της Ενορίας Πέτρου και Παύλου της εκκλησίας του Feuerbach οι εκλογές για την ανάδειξη των διοικητικών συμβουλίων των θεσμών μας.

Σας παραθέτουμε την σύνθεση των συμβουλίων και ευχόμαστε καλή θητεία σε όλους.

Διοικητικό Συμβούλιο Ομοσπονδίας:

Ελένη Ραφαηλίδου	πρόεδρος
Μαρία Graus	αντιπρόεδρος
Κωνσταντίνος Καχριμανίδης	γραμματέας
Ευαγγελία Κάραλη-Μάστορα	ταμίας
Ιωάννα Παλούκη	μέλος
Ηλίας Μηνάς	μέλος
Δημήτριος Χερχελετζής	μέλος

Διοικητικό Συμβούλιο Συνομοσπονδίας:

Αθανάσιος Κήπας	πρόεδρος
Φώτιος Φωτιάδης	γραμματέας

5. Πληροφορίες σχετικές με την πιστοποίηση της ελληνομάθειας

Πρόκειται για έναν κρατικό τίτλο πιστοποίησης της γνώσης της ελληνικής γλώσσας, ο οποίος αντιστοιχεί πλήρως με τα επίπεδα γλωσσομάθειας που περιγράφει το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις γλώσσες (A1 έως Γ2) και παρέχεται μέσα από μια διαδικασία γραπτών και προφορικών εξετάσεων. Οι εξετάσεις σε όλα τα επίπεδα πραγματοποιούνται μία φορά το χρόνο (Μαίος). >Οι ενδιαφερόμενοι συμπληρώνουν τις αιτήσεις συμμετοχής την περίοδο των εγγραφών (Φεβρουάριος-Μάρτιος) στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους στο εξεταστικό κέντρο της επιλογής τους. Οι αιτήσεις υποβάλλονται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα:

<http://www.greek-language.gr/certification/application/index.html>

Τα εξεταστικά κέντρα καθώς επίσης και οι ημερομηνίες διεξαγωγής των εξετάσεων ανακοινώνονται κάθε χρόνο στην ιστοσελίδα του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας:

<http://www.greek-language.gr/certification/node/9>

Τα επίπεδα ελληνομάθειας είναι 6:

Επίπεδο	Περιγραφή	Κόστος
A1	Στοιχειώδης γνώση (για παιδιά ηλικίας 8-12 ετών)	65€
A2	Βασική γνώση	65€
B1	Μέτρια γνώση	65€
B2	Καλή γνώση	73€
Γ1	Πολύ καλή γνώση	73€
Γ2	Άριστη γνώση	73€

Για περισσότερες πληροφορίες καθώς επίσης και για δείγματα εξεταστικών θεμάτων μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας:

www.greek-language.gr/certification

6. Μαθήματα προετοιμασίας για τις εξετάσεις ελληνομάθειας

Η διαδικασία των εξετάσεων γλωσσομάθειας και συγκεκριμένα της ελληνομάθειας δεν είναι γνώριμη για τα ελληνόπουλα που ζουν στο εξωτερικό. Για το λόγο αυτό τα διοικητικά συμβούλια της Ομοσπονδίας και της Συνομοσπονδίας οργάνωσαν με τη βοήθεια εκπαιδευτικών από τα Τμήματα Ελληνικής Γλώσσας και τα ελεύθερα σχολεία του κρατιδίου της Βάδης/Βυρτεμβέργης μαθήματα προετοιμασίας για τις εξετάσεις ελληνομάθειας που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο τον Μάιο.

Με την συναίνεση του συντονιστή εκπαίδευσης Μονάχου και του διευθυντή του Ελληνικού Λυκείου Στουτγάρδης μας παραχωρήθηκαν οι αίθουσες του λυκείου για 3 συνεχόμενα Σάββατα πριν τις προγραμματισμένες εξετάσεις. Η εγγραφή των μαθητών έγινε μέσω των τοπικών συλλόγων γονέων και κηδεμόνων και οι μαθητές χωρίστηκαν σε τάξεις που αντιστοιχούσαν στα ανάλογα επίπεδα γλωσσομάθειας. Οι εκπαιδευτικοί, αφιλοκερδώς και έχοντας κάνει μία άριστη προετοιμασία, πραγματοποίησαν τετράωρα μαθήματα που περιελάμβαναν τόσο τα διάφορα μέρη των εξετάσεων όσο και προσομοίωση εξετάσεων.

Η συμμετοχή το 2018 ήταν 96 μαθητές από 14 διαφορετικά σχολεία ενώ το 2019 έφτασε τους 122 μαθητές και φυσικά ήταν δωρεάν. Ο θεσμός μας παρείχε επίσης δωρεάν όλο το υλικό, φωτοτυπίες κτλ που ήταν απαραίτητα για την διεξαγωγή των μαθημάτων.

Οι εξετάσεις του 2020 θα πραγματοποιηθούν, λόγω της υπάρχουσας πανδημίας, το φθινόπωρο. Για το λόγο αυτό τα μαθήματα προετοιμασίας θα μετατεθούν για τον Οκτώβριο 2020.

Ο θεσμός μας θα ήθελε για άλλη μία φορά να ευχαριστήσει τους εκπαιδευτικούς και τα διοικητικά συμβούλια των τοπικών Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων για την άψογη συνεργασία.

7. Οι διάφοροι τύποι γερμανικών και ελληνικών σχολείων στο κρατίδιο της Βάδης-Βυρτεμβέργης

Το διοικητικό συμβούλιο της Ομοσπονδίας και Συνομοσπονδίας πραγματοποίησε μία σειρά συνεντεύξεων με εκπαιδευτικούς των διαφόρων βαθμίδων τόσο από ελληνικά (ΤΕΓ και λύκειο) όσο και από γερμανικά (Gemeinschaftsschule, Realschule, Gymnasium) σχολεία του κρατιδίου μας.

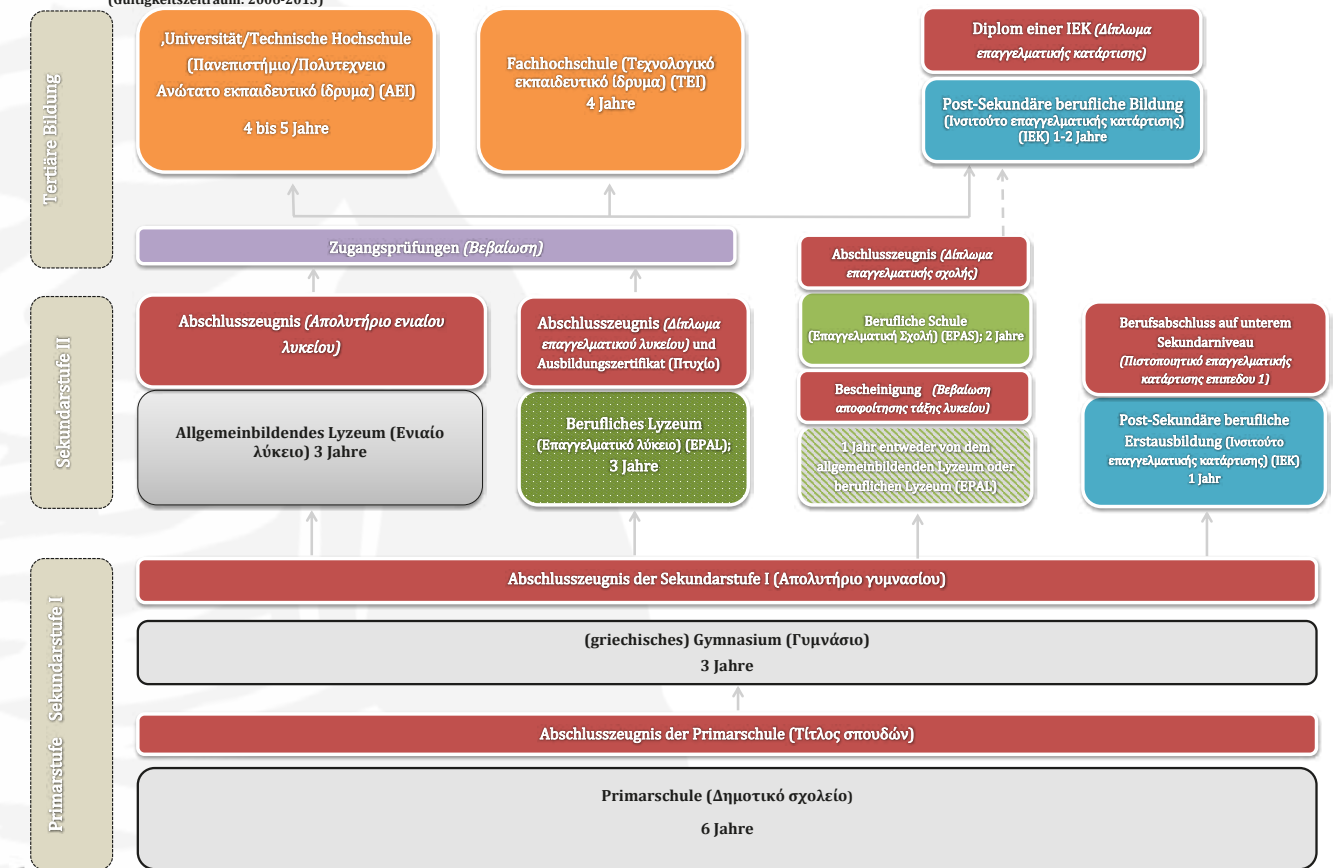
Το περιεχόμενο των συνεντεύξεων βασίστηκε στα ερωτήματα και τους προβληματισμούς που μας θέτουν κατά καιρούς οι γονείς και οι μαθητές.

Ευχαριστούμε τους εκπαιδευτικούς για την άψογη συνεργασία.

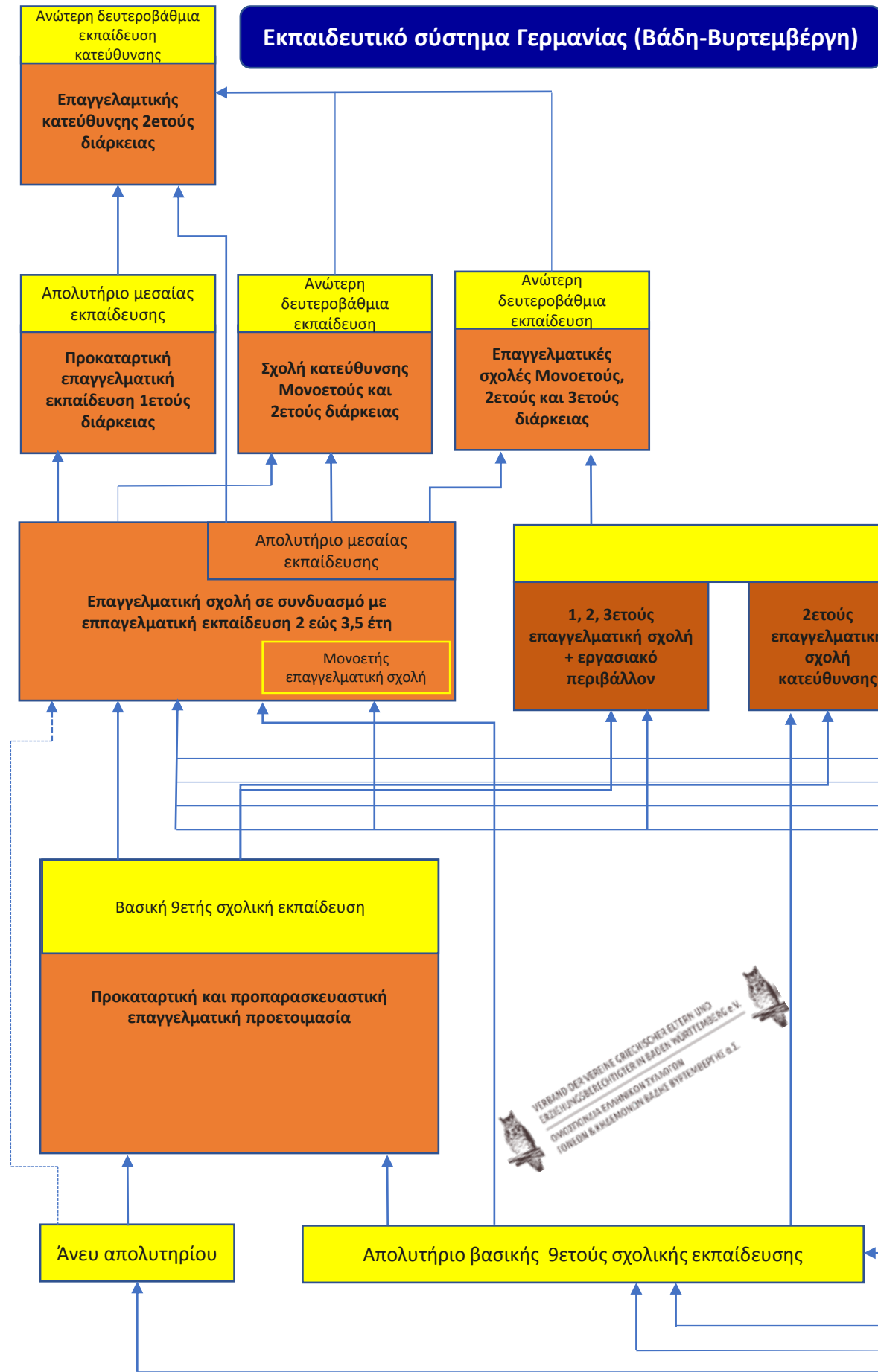
Das Berufsbildungssystem Griechenlands

(Gültigkeitszeitraum: 2006-2013)

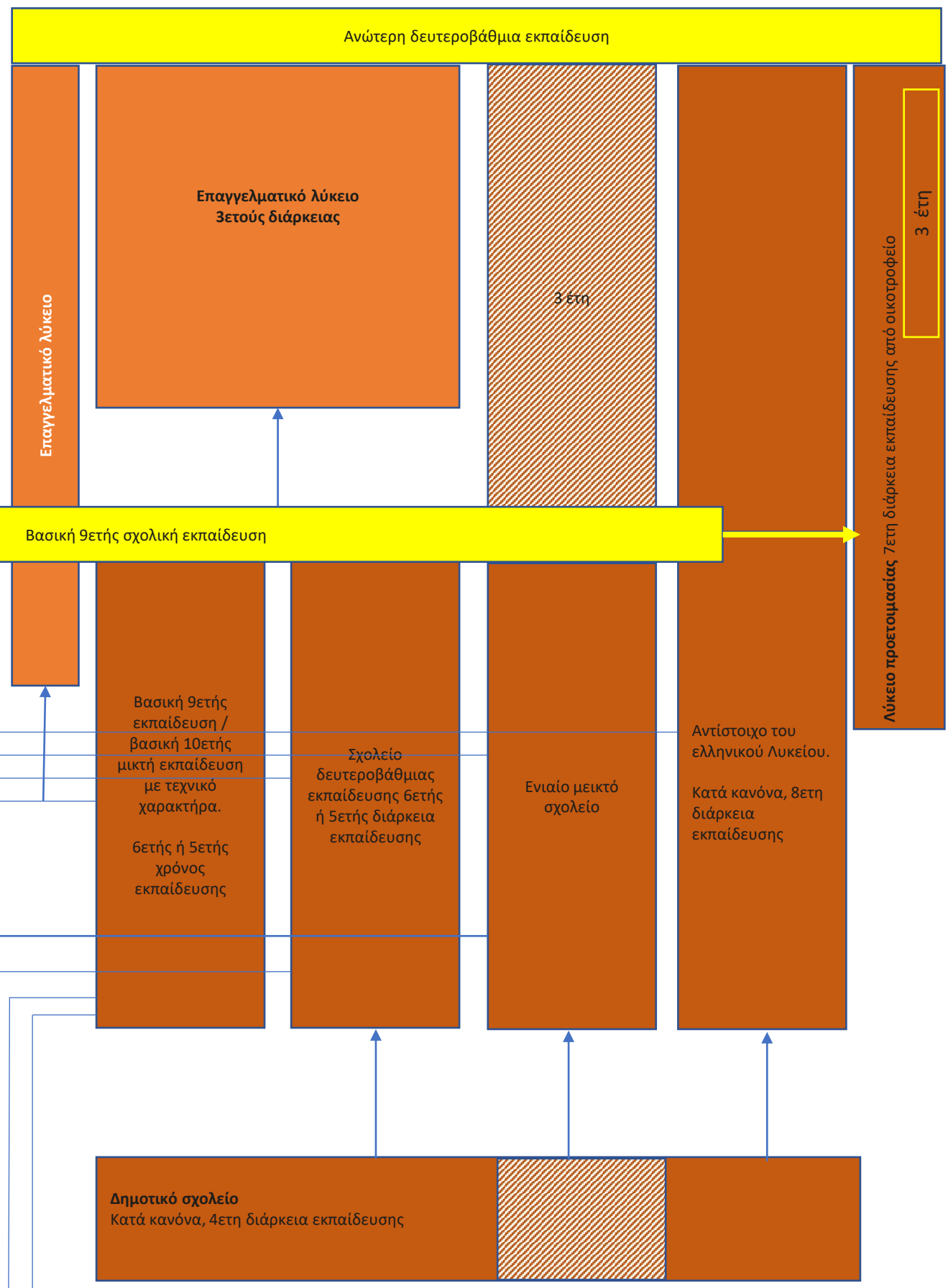

Quelle: www.bq-portal.de

Εκπαιδευτικό σύστημα Γερμανίας (Βάδη-Βυρτεμβέργη)

Δημοτικό και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, κατά περίπτωση και περιοχή όπου αυτή προσφέρεται σε ενιαία σχολεία.
  Επαγγελματικά σχολεία.
  Σχολεία γενικής παιδείας.

8. Συνέντευξη με εκπαιδευτικό από Gemeinschaftsschule

Ο πρώτος μας εκπαιδευτικός είναι ο κύριος Κ.Χ., Έλληνας, 41 ετών, με 2 παιδιά (8 και 3 ετών), ένα εκ των οποίων παρακολουθεί ΤΕΓ(Τμήμα Ελληνικής Γλώσσας). Ο ίδιος έχει επισκεφθεί αμύγες ελληνικό σχολείο στη Βόρεια Γερμανία, στη συνέχεια συμμετείχε στις εισαγωγικές εξετάσεις των Ομογενών και φοίτησε στα ΤΕΦΑΑ(πρώην γυμναστική Ακαδημία). Στη συνέχεια επέστρεψε στη Γερμανία όπου σπούδασε μαθηματικός ενώ συγχρόνως έκανε Master στη διοίκηση σχολικών μονάδων. Σήμερα διδάσκει Μαθηματικά και Φυσική Αγωγή σε Gemeinschaftsschule της Βάδης-Βυρτεμβέργης (σε άλλα κρατίδια είναι το αντίστοιχο Gesamtschule).

1. Ποιά είναι το ποσοστό των μαθητών μη γερμανικής καταγωγής και ποιά το ποσοστό των Ελλήνων συγκεκριμένα στην τάξη σας;

Το ποσοστό αυτό ποικίλλει κάθε χρόνο. Φέτος τα ελληνόπουλα στην τάξη μου αποτελούν το 10% και μη γερμανικής καταγωγής είναι περίπου το 50% των μαθητών.

2. Πώς κρίνετε την εξέλιξη των παιδιών στο Gemeinschaftsschule και πιο συγκεκριμένα των ελληνόπουλων;

Η εξέλιξη στο σχολείο ενός μαθητή, ανεξάρτητα της καταγωγής του, εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπως προσωπικούς, κοινωνικούς, σχολικούς κτλ. Ο θεσμός του ολόημερου σχολείου προσπαθεί να παρέμβει σε κάποιους από αυτούς και να εξαλείψει τις διακρίσεις μεταξύ των παιδιών. Τις ώρες που βρίσκεται στο σχολείο ο μαθητής, εκτός από το κανονικό του πρόγραμμα, έχει την δυνατότητα να συμμετάσχει σε διάφορες αθλητικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες και να ασχοληθεί με τις εργασίες της επόμενης ημέρας έχοντας στη διάθεσή του εκπαιδευτικούς που θα τον βοηθήσουν.

3. Παρακολουθούν οι μαθητές σας φροντιστηριακά μαθήματα; Και αν ναι, σε τι ποσοστό;

Δεν έχω ακριβές ποσοστό, σίγουρα όμως είναι μικρό. Και συνήθως αυτό αφορά παιδιά που έχουν δυσκολίες με τη γλώσσα.

Εκεί η κάθε βοήθεια είναι καλοδεχούμενη. Να σημειώσω ότι κλειδί για την επιτυχία ενός παιδιού που είναι λίγα χρόνια στη Γερμανία είναι η όσο το δυνατό πιο γρήγορη εκμάθηση της γερμανικής γλώσσας.

4. Πόσο απαραίτητα θεωρείτε τα φροντιστηριακά μαθήματα;

Θα σας παραπέμψω και πάλι στο θεσμό του ολόημερου σχολείου που δεν καθιερώθηκε, όπως πολλοί πιστεύουν, ΜΟΝΟ για να εξυπηρετούνται οι εργαζόμενοι γονείς. Στόχος του είναι ο μαθητής να φεύγει από το σχολείο έχοντας τελειώσει τις εργασίες για το σπίτι και οι εκπαιδευτικοί να του έχουν λύσει τις απορίες του. ΟΜΩΣ υπάρχουν προφανώς και παιδιά που παρόλα αυτά χρειάζονται επιπλέον στήριξη. Δεν το κατακρίνω. Καλό όμως είναι να αποφεύγουμε τις υπερβολές. Πρώτα θέλουμε ευτυχισμένους και δευτερευόντως καλούς μαθητές!

5. Ποιά θεωρείτε τα μειονεκτήματα και ποιά τα πλεονεκτήματα του Gemeinschaftsschule;

Το κυριότερο πλεονέκτημα κατά τη γνώμη μου είναι η ευελιξία του συστήματος. Κάθε παιδί, ό,τι επιδόσεις και αν έχει, θα μπορέσει να βρει το δρόμο του. Για άλλα παιδιά ο δρόμος είναι ο κλασικός, για άλλα είναι οι διάφοροι "παράδρομοι", αλλά πάντα υπάρχουν επιλογές. Ως παράδειγμα θέλω να σας αναφέρω τον πρώην καγκελλάριο της Γερμανίας, Gerhard Schröder, ο οποίος είχε κάνει κάποιο τεχνικό επάγγελμα, μετά πήγε στο βραδινό γερμανικό γυμνάσιο και μετά σπούδασε και τη συνέχεια νομίζω την γνωρίζετε! Δείτε στον κύκλο σας, στον εργασιακό σας χώρο. Δεν σημαίνει ότι αν στα 14 σου χρόνια δεν έχεις τους καλύτερους βαθμούς, αποκλείεται το ενδεχόμενο στα 18 σου να τους έχεις, είτε γιατί έχεις περισσότερη όρεξη είτε γιατί είσαι πιο ώριμος, είτε γιατί απλά το θέλεις πιο πολύ. Είχα κάποτε μαθήτρια τουρκικής καταγωγής που τελείωσε με 1,5 το Realschule στην 10. Τάξη, στη συνέχεια παρακολούθησε την 11., 12. και 13. Τάξη στο Gymnasium, πήρε το Abitur και σπούδασε Ιατρική. Η καθυστέρηση της συγκριτικά με τον κλασικό δρόμο ήταν 1 χρόνος! Κανείς δεν πάει χαμένος.

Το σύστημα θα τον βοηθήσει να βρει το δρόμο του.

Στον συγκεκριμένο τύπο σχολείου θεωρώ αρνητική την λογική των πολλών επιπέδων εντός της ίδιας τάξης. Είναι κάτι που στην πράξη δεν

μπορεί να λειτουργήσει. Για το λόγο αυτό σε πολλά σχολεία, όπως και στο δικό μας, το έχουμε τροποποιήσει. Δηλαδή η κάθε τάξη χωρίζεται σε επίπεδα (χαμηλό, μεσαίο, υψηλό). Αν πχ ένας μαθητής είναι άριστος στα μαθηματικά και όχι και τόσο καλός στα γερμανικά, τότε στο πρώτο μάθημα θα μπει στο υψηλό επίπεδο και στο δεύτερο στο χαμηλό ή στο μεσαίο.

6. Μπορεί ένα παιδί επιπέδου A2 ή που είναι μικρό διάστημα στη Γερμανία να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις;

Το κλειδί είναι η γρήγορη εκμάθηση της γλώσσας, που ποικίλλει φυσικά από μαθητή σε μαθητή. Από την προσωπική μου εμπειρία θεωρώ τον 1 χρόνο ένα ικανοποιητικό διάστημα για να περάσει το παιδί από την τάξη προετοιμασίας (VKL, Vorbereitungs-klasse), στην οποία αρχικά εντάσσεται, στην κανονική τάξη. Φυσικά έχω δει και παιδιά που ήταν έτοιμα στους 6 μήνες και άλλα που χρειάστηκαν 2 χρόνια. Όμως να μην ξεχνάμε και τα υπόλοιπα μαθήματα. Εκτός των γερμανικών, στα βασικά μαθήματα συμπεριλαμβάνονται τα μαθηματικά και τα αγγλικά, όπου εκεί, ειδικά οι καλοί μαθητές, μπορούν σχεδόν άμεσα να προσαρμοστούν στα γερμανικά δεδομένα. Και μάλιστα οι βαθμοί σε αυτά αντιρροπούν εν μέρει τους βαθμούς στο μάθημα των Γερμανικών.

7. Πού δυσκολεύονται κυρίως τα ελληνόπουλα;

Ξεκάθαρα στο μάθημα των Γερμανικών, αν μιλάμε για παιδιά που δεν ζουν πολλά χρόνια στη Γερμανία. Αν και τα τελευταία χρόνια με το μεγάλο αριθμό νεομεταναστών που έχουμε στις τάξεις μας, το σενάριο ένα παιδί με 3 χρόνια στη Γερμανία να έχει καλύτερο βαθμό από ένα παιδί που γεννήθηκε εδώ δεν είναι και τόσο σπάνιο και επιβεβαιώνει αυτό που είπα στην αρχή ότι πολλοί παράγοντες επηρεάζουν και καθορίζουν

τις επιδόσεις και την εξέλιξη ενός μαθητή συν το γεγονός ότι ο τελικός βαθμός σε ένα μάθημα διαμορφώνεται από τις επιδόσεις σε διάφορες δεξιότητες.

8. Σε τι ποσοστό τα ελληνόπουλα παρακολουθούν τα ΤΕΓ;

Περίπου 30-40%. Αλλά να τονίσω ότι εδώ μιλάμε για τις τάξεις 5. και πάνω. Στις τάξεις του δημοτικού τα ποσοστά είναι σαφώς υψηλότερα.

9. Πιστεύετε ότι αυτό τους βοηθά και στο γερμανικό σχολείο;

Αυτό δεν θα το πω μόνο εγώ, θα το πουν όλοι οι εκπαιδευτικοί. Έχει εξάλλου επιβεβαιωθεί σε πλήθος εργασιών. Επίσης γνωρίζουμε ότι το να μεγαλώνουν τα παιδιά μιλώντας 2 γλώσσες τα βοηθά να μάθουν με μεγαλύτερη ευκολία και μία 3. ή 4. γλώσσα στη συνέχεια.

10. Ποιά πιστεύετε ότι πρέπει να είναι τα κριτήρια επιλογής του σχολείου (weiterführende Schule) μετά το Grundschule (γερμανικό δημοτικό);

Παλιά όπως γνωρίζετε ήταν η σύσταση του εκπαιδευτικού (Grundschulempfehlung) αυτή που καθόριζε σε ποιο σχολείο θα συνεχίσει ο μαθητής μετά την τέταρτη τάξη. Τώρα υπάρχει μεν αυτή η σύσταση αλλά οι γονείς είναι ελεύθεροι να επιλέξουν σε ποιο σχολείο θα συνεχίσει το παιδί τους. Η σύσταση δεν είναι πια δεσμευτική. Πρέπει όμως να γνωρίζουν ότι παραβλέποντας την σύσταση του εκπαιδευτικού μπορεί να οδηγήσουν το παιδί τους σε έναν δρόμο που δεν είναι ο πιο κατάλληλος για αυτά, σε μία αρνητική εμπειρία (που κατά τη γνώμη μου έχει και αυτή την αξία της)...Μπορεί όμως και όχι...

12. Ποιά ρόλο παίζει το κοινωνικό υπόβαθρο και η οικονομική κατάσταση της οικογένειας στις επιδόσεις του μαθητή;

Θα ήταν αφελές να υποστήριζα ότι κάτι τέτοιο δεν ισχύει. Επειδή όμως πρέπει να επικαλούμαστε και έρευνες. Ναι, είναι γεγονός ότι η Γερμανία ως εκπαιδευτικό σύστημα δεν ανήκει στους καλύτερους αλλά ούτε και στους χειρότερους...Το σχολείο στο οποίο διδάσκω, η δομή του και το περιεχόμενό του, ακριβώς αυτό προσπαθεί να κάνει: Να εξαλείψει τις διακρίσεις και τις κοινωνικές ανισότητες. Ίσες ευκαιρίες για όλα τα παιδιά.

13. Πώς μπορεί ένας γονέας να βοηθήσει το παιδί του να βελτιώσει τις επιδόσεις του στο σχολείο;

Να το βοηθήσει να ενταχθεί στο νέο περιβάλλον, να συναναστραφεί ανθρώπους άλλων εθνικοτήτων, εννοείται και Γερμανών. Δεν θα πάψει να είναι Έλληνας. Να μην μπει στο περιθώριο, σε ένα γκέτο εξαρχής, όπως στις δικές μας εποχές, που θα το εμποδίσει να ενταχθεί έγκαιρα και ομαλά. Δεν πρέπει να φοβόμαστε την επιρροή των άλλων κουλτούρων. Μην ξεχνάτε ότι οι Έλληνες έζησαν 400 χρόνια κάτω από τον τουρκικό ζυγό αλλά την ελληνικότητά τους δεν την έχασαν ποτέ!

14. Ποιός „ τύπος μαθητή“ ταιριάζει στο Gemeinschaftsschule;

Κατά τη γνώμη μου κάθε „τύπος“... Πιστεύω ότι η καθιέρωση σταδιακά των διαφορετικών επιπέδων εντός τάξης θα οδηγήσει αυτόν τον τύπο σχολείου προς τη σωστή κατεύθυνση. Αλλά επιμένω στη σημασία της ευελιξίας του συστήματος. Ένας μαθητής που στα 10 του χρόνια „ταιριάζει“ στο Gemeinschaftsschule, μπορεί στα 14 του να “ταιριάζει” στο Realschule και στα 18 στο Gymnasium.

15. Λόγω του μεγάλου κύματος της νεομετανάστευσης έρχονται πολλά παιδιά στη Γερμανία.Τι θα τους συμβουλευάτε;

Θα ήθελα να αποφύγω μία λύση για όλους. Δεν υπάρχει ένας δρόμος για όλα τα παιδιά. Όμως θα σας πω ποια θεωρώ την πιο σωστή προσέγγιση. Επειδή λοιπόν δεν γνωρίζουμε τι μας επιφυλάσσει το μέλλον και επειδή δεν ξέρουμε τι θα θέλουν τα παιδιά μας στο μέλλον, καλό θα ήταν να τα οδηγούμε σε δρόμους με

πολλές επιλογές. Να μπορούν να κάνουν και κάτι άλλο αν αυτό που έβαλαν αρχικά σκοπό δεν το καταφέρουν. Να μπορούν να εργαστούν και να ζήσουν και στις 2 χώρες ή και κάπου αλλού. Θα κάνω όμως μία σημείωση για τα παιδιά που είναι σε μεγαλύτερες ηλικίες και στις περιπτώσεις αυτές δεν υπάρχει η πολυτέλεια του χρόνου. Εκεί θεωρώ το ελληνικό σχολείο ίσως το μοναδικό δρόμο.

16. Στο τέλος θα ήθελα να αναφερθώ στις μελέτες και στις στατιστικές, οι οποίες δείχνουν διαφορές μεταξύ των κρατιδίων της Γερμανίας.

Εσείς ως εκπαιδευτικός, ως γονέας και ως Έλληνας, ποιό θεωρείτε το καλύτερο από αυτά; Κατά τη γνώμη μου δεν υπάρχει τέλει εκπαιδευτικό σύστημα. Ακόμα και το σύστημα της Φιλανδίας, που βγαίνει πρώτο στις έρευνες, έχει περιθώρια βελτίωσης. Σε εμάς εδώ η κατάσταση έχει ως εξής: κάθε κρατίδιο ασκεί τη δική του πολιτική στο χώρο της εκπαίδευσης με βάσει τις προτεραιότητες που θέτει. Αν με ρωτάτε ως Έλληνα γονέα θα σας έλεγα ότι είμαι υπέρ του θεσμού των Ευρωπαϊκών σχολείων. Τα θεωρώ την καλύτερη λύση για τους Έλληνες της Γερμανίας.

9. Συνέντευξη με εκπαιδευτικό από REALSCHULE

Στη δεύτερη συνέντευξη μας είχαμε τη χαρά να συνομιλήσουμε με τον κύριο Π.Π. , καθηγητή σε Realschule, 32 έτων ,παντρεμένο με 1 παιδί 4 ετών. Ο κύριος Π.Π. αποφοίτησε από το Hauptschule με γενικό βαθμό 2,7 και συνέχισε στο Realschule (βαθμός απολυτηρίου 2,0). Ακολούθησαν 3 χρόνια στο Wirtschaftsgymnasium από το οποίο αποφοίτησε με βαθμό Abitur 3,2 και στη συνέχεια οι σπουδές στο Πανεπιστήμιο με βαθμό πτυχίου 2,3. Σήμερα διδάσκει (Μαθηματικά, Γυμναστική, Οικονομία και Πληροφορική) σε Realschule στην ευρύτερη περιοχή της Στουτγάρδης στις τάξεις 5.

1. Ποιό είναι το ποσοστό των μαθητών μη γερμανικής καταγωγής στο σχολείο σας και ποιό το ποσοστό στις τάξεις που διδάσκετε;

Το ποσοστό αυτό κυμαίνεται γύρω στο 40%, ποικίλλει όμως από χρονιά σε χρονιά. Για παράδειγμα στην τάξη μου φέτος υπάρχει μεγάλο ποσοστό μαθητών τουρκικής και κροάτικης καταγωγής. Ελληνόπουλα στο σχολείο μας υπάρχουν σε ένα ποσοστό 10-20 %.

2. Πώς κρίνετε την εξέλιξη των παιδιών στο Realschule και πιο συγκεκριμένα των ελληνόπουλων;

Πολλοί παράγοντες επηρεάζουν την εξέλιξη των μαθητών. Κατά την γνώμη μου παίζει καθοριστικό ρόλο η προσπάθεια και η θέληση του μαθητή καθώς και η στήριξη που έχει από την οικογένειά του. Σε ότι αφορά τα ελληνόπουλα ισχύει φυσικά το ίδιο. Τόσο από προσωπική εμπειρία όσο και από την εμπειρία μου ως καθηγητής μπορώ να πω ότι τα ελληνόπουλα έχουν σε πολύ μεγάλο ποσοστό, σε σχέση με μαθητές άλλων εθνικοτήτων, την στήριξη της οικογένειά τους. Για εμάς τους Έλληνες η μόρφωση των παιδιών μας είναι σημαντική. Δεν είναι λοιπόν τυχαίο που βλέπουμε τα ελληνόπουλα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα να φεύγουν από τις τάξεις προετοιμασίας που εντάσσονται όταν έρχονται από την Ελλάδα και να ενσωματώνονται στις

κανονικές τάξεις του γερμανικού σχολείου και πολλές φορές να βλέπουμε αυτούς τους μαθητές να καταφέρνουν καλύτερες επιδόσεις στο μάθημα των Γερμανικών από ότι παιδιά που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν στη Γερμανία.

3. Παρακολουθούν οι μαθητές σας φροντιστηριακά μαθήματα? Σε τι ποσοστό;

Δεν έχω να σας πω κάποιο επίσημο ποσοστό, αλλά από την προσωπική μου εμπειρία μιλάμε για ένα ποσοστό περίπου 20% που αφορούν κυρίως τα βασικά μαθήματα δηλαδή Γερμανικά, Μαθηματικά και Αγγλικά. Εμείς στο σχολείο μας προσφέρουμε κάτι αντίστοιχο με το φροντιστηριακό μάθημα (αυτό που στην Ελλάδα είναι η ενισχυτική διδασκαλία) για όλες τις τάξεις από την 5. έως και την 10. Διαρκεί 70 λεπτά την εβδομάδα και αφορά τα βασικά μαθήματα. Επιπλέον για τα Γερμανικά υπάρχει φροντιστηριακό μάθημα αποκλειστικά για την προετοιμασία για τις εξετάσεις.

4. Πόσο απαραίτητα είναι τα φροντιστηριακά μαθήματα;

Απαραίτητα δεν είναι για τους λόγους που ανέφερα στην προηγούμενη ερώτηση. Όμως υπάρχουν κάποια παιδιά που χρειάζονται μία επιπλέον στήριξη, την οποία μέσα στην τάξη των 20 και άνω μαθητών δεν μπορούν να την έχουν.

5. Σε τι ποσοστό συνεχίζουν οι μαθητές σας στο Gymnasium με στόχο την απόκτηση Abitur;

Θα σας έλεγα από προσωπική εμπειρία ότι οι μισοί περίπου μαθητές συνεχίζουν στο Gymnasium και από αυτούς σε ένα ποσοστό 70-80 % αποκτά το Abitur.

6. Ποιά είναι τα πλεονεκτήματα και ποιά τα μειονεκτήματα του Realschule;

Η μεγάλη ποικιλία μαθημάτων και κατευθύνσεων (Profil) θεωρώ ότι είναι το σημαντικότερο πλεονέκτημα. Στο δικό μας σχολείο έχουμε 3 προφίλ (Μουσικό, Αθλητικό και Πληροφορικής).

Επίσης το απολυτήριο του δίνει πολλές επιλογές για συνέχιση των σπουδών του. Βασικό μειονέκτημα, όχι μόνο του Realschule αλλά γενικότερα του εκπαιδευτικού συστήματος, είναι κατά τη γνώμη μου ο τρόπος εφαρμογής της Grundschulempfehlung, της σύστασης δηλαδή που παίρνουν τα παιδιά στην τετάρτη δημοτικού και αφορά τα σχολεία που προτείνουν οι εκπαιδευτικοί τους για την συνέχεια. Από τότε που έπαψε αυτή η σύσταση να είναι δεσμευτική και οι γονείς να έχουν τον τελικό λόγο στην επιλογή του σχολείου μετά την τετάρτη δημοτικού, γίνονται πολλές λανθασμένες επιλογές που τελικά ζημιώνουν ή καθυστερούν το παιδί στην εξέλιξή του, μια και δεν μπορεί να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις αλλά και στο εκπαιδευτικό έργο που επιτελείται στην τάξη. Δεν θεωρώ τους εκπαιδευτικούς αλάνθαστους αλλά θα ευχόμουν, για το καλό των παιδιών και μόνο, να τους λάμβαναν οι γονείς περισσότερο υπόψιν.

7. Μπορεί ένα παιδί επιπέδου A2 ή που είναι μικρό διάστημα στη Γερμανία να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις του Realschule;

Το A2 για αρχή μπορούμε να πούμε ότι είναι αρκετό αλλά δεν αρκεί για την συνέχεια. Συν το γεγονός ότι πολλές φορές βλέπουμε παιδιά να έχουν πχ πάρει το A2 στην Ελλάδα αλλά το προφορικό κομμάτι να είναι επίπεδο A1 ή και κατώτερο. Για αυτό λοιπόν μην επιμένουμε τόσο στα επίπεδα αλλά στην συνεχή εξέλιξη της γλώσσας. Οι ανάγκες με την πάροδο των χρόνων αυξάνονται για αυτό λέω πάντα στα παιδιά να μην επαναπαύονται αλλά να συνεχίζουν.

8. Πού δυσκολεύονται κυρίως τα ελληνόπουλα;

Όχι μόνο τα ελληνόπουλα αλλά όλα τα παιδιά παρουσιάζουν δυσκολίες στην γραμματική, στο λεξιλόγιο και στον γραπτό λόγο. Σε ότι αφορά τα μαθηματικά τα περισσότερα δυσκολεύονται στην επίλυση προβλημάτων.

9. Σε τι ποσοστό παρακολουθούν τα ελληνόπουλα το ελληνικό σχολείο;

Θα έλεγα περίπου 10-20% και δυστυχώς αυτό το ποσοστό όσο περνάνε τα χρόνια μειώνεται.

Τα υποχρεωτικά απογευματινά μαθήματα στο γερμανικό σχολείο, η σε όλο και μεγαλύτερη κλίμακα καθιέρωση του ολοήμερου γερμανικού σχολείου και η μείωση του ποσοστού των μαθητών που ακολουθούν το δρόμο του Λυκείου είναι οι κυριότερες αιτίες. Το κύμα των νεομεταναστών δείχνει ότι θα αλλάξει σύντομα τα δεδομένα.

10. Πιστεύετε ότι αυτό τους βοηθά στο γερμανικό σχολείο;

Βασικά θα σας πω αυτό που έχει αποδειχθεί σε πολλές μελέτες, ότι δηλαδή η εκμάθηση περισσότερων της μιας γλώσσας μόνο προς όφελος του μαθητή μπορεί να είναι. Όμως υπάρχει και ένα ποσοστό μαθητών που δεν μπορεί να ανταπεξέλθει σε αυτό το εντατικό πρόγραμμα (πρωινά γερμανικό σχολείο και απογεύματα ελληνικό) και είναι αυτά τα παιδιά που διακόπτουν πολύ νωρίς το ελληνικό σχολείο. Το θυμάμαι και από τα δικά μου σχολικά χρόνια. Θέλει κόπο και έχει κούραση η παρακολούθηση 2 σχολείων, όμως πιστεύω ότι δεν νοείται ελληνόπουλο που ζει εκτός συνόρων και δεν γνωρίζει την ελληνική γλώσσα. Εδώ πιστεύω στον καθοριστικό ρόλο που μπορούν να παίξουν οι γονείς. Η δική τους επιμονή και υπομονή είναι που κρατάει τα παιδιά στην ελληνόγλωσση εκπαίδευση.

11. Ποιά πιστεύετε ότι πρέπει να είναι τα κριτήρια επιλογής του σχολείου μετά το Grundschule (weiterführende Schulen);

Νομίζω ότι εν μέρει έθιξα το θέμα σε προηγούμενη ερώτηση. Θεωρώ ότι πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψιν η άποψη/πρόταση/σύσταση του εκπαιδευτικού. Στις μέρες μας που την απόφαση την παίρνουν οι γονείς βλέπουμε να γίνονται λανθασμένες επιλογές. Οι γονείς πολλές φορές δεν μπορούν να αντιληφθούν ότι ο δρόμος που θα ήταν καλύτερο να ακολουθήσει το παιδί τους είναι ίσως κάποιος άλλος και όχι αυτός που αυτοί επιθυμούν. Το σύστημα έχει πολλούς δρόμους αλλά και παράδρομους, δεν πρέπει να ανησυχούν ότι δεν θα βρεθεί ο καταλληλότερος για το παιδί τους.

12. Ποιό ρόλο παίζει το κοινωνικό υπόβαθρο και η οικονομική κατάσταση της οικογένειας στις επιδόσεις του μαθητή;

Δεν νομίζω να υπάρχει εκπαιδευτικός που θα ισχυριστεί το αντίθετο. Όμως όπως η καλή οικογενειακή και οικονομική κατάσταση δεν μπορούν να εξασφαλίσουν ένα άριστο απολυτήριο, έτσι και η μη καλή (πχ μονογονεϊκές οικογένειες, οικονομικά προβλήματα κτλ) δεν προδικάζουν μία κακή πορεία στο σχολείο. Υπάρχουν στοιχεία του χαρακτήρα του μαθητή όπως η θέληση, το πείσμα, η επιμονή, η υπομονή, που μπορούν να δράσουν καταλυτικά. Είναι αυτές οι επιτυχίες που εμείς οι εκπαιδευτικοί τις χαϊρόμαστε διπλά γιατί επιτυγχάνονται κάτω από δύσκολες συνθήκες.

13. Πώς μπορεί ένας γονέας να βοηθήσει το παιδί του να θελιώσει τις επιδόσεις του στο σχολείο;

Στηρίζοντάς το! Και εννοώ την βοήθεια και όχι το να κάνει ο γονέας τη δουλειά που πρέπει να κάνει ο μαθητής. Η συνεργασία των γονέων είναι καθοριστική και είναι ένα επιπλέον εφόδιο για να βγάλουμε το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα από τον μαθητή. Στο σχολείο μας για παράδειγμα έχουμε καθιερώσει το Schulplaner, στο οποίο σημειώνονται τα μαθήματα για το σπίτι και στο οποίο υπογράφουν και οι γονείς.

14. Ποιός "τύπος" μαθητή ταιριάζει στο Realschule;

Θα μπορούσα να σας απαντήσω όλοι γιατί θεωρώ ότι όλα τα παιδιά βρίσκουν στο σχολείο μας το δρόμο τους. Η μεγάλη ποικιλία μαθημάτων βοηθά τον μαθητή να ακολουθήσει την κατεύθυνση και τελικά να επιτύχει στο τομέα που αυτός επιθυμεί.

15. Λόγω του μεγάλου κύματος μετανάστευσης έρχονται πολλά παιδιά στη Γερμανία με τις οικογένειές τους. Τι θα συμβουλευάτε στα παιδιά και στους γονείς;

Καταρχάς βρίσκω πολύ θετικό το γεγονός ότι έρχονται παιδιά από την Ελλάδα και έχουν κάνει εκεί προηγουμένως μία προετοιμασία. Αυτό σίγουρα δεν το βλέπεις σε παιδιά άλλων χωρών. Αρκετά από αυτά έρχονται και με πιστοποιήσεις, πχ πτυχίο A2. Αυτό είναι μία πολύ καλή αρχή αλλά το σίγουρο είναι ότι η προσπάθεια αυτή πρέπει να συνεχιστεί και εδώ. Η γλώσσα μαθαίνεται ακόμα πιο γρήγορα όταν κάνεις χρήση αυτής. Τα παιδιά πρέπει να βγουν έξω να παίξουν, να κάνουν παρέες, να ασχοληθούν με τον αθλητισμό.

Σε ότι αφορά τα φροντιστηριακά μαθήματα θέλω να ξανατονίσω ότι βοηθούν αλλά δεν πρέπει να είμαστε υπερβολικοί. Κάθε παιδί έχει διαφορετικές ανάγκες και χρειάζεται διαφορετικό χρόνο για να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα.

16. Θα αναφερθώ για άλλη μία φορά στις έρευνες και στις στατιστικές, οι οποίες δείχνουν διαφορές μεταξύ των εκπαιδευτικών συστημάτων στα διάφορα κρατίδια της Γερμανίας. Εσείς ως Έλληνας και ως εκπαιδευτικός σε γερμανικό σχολείο, ποιό θεωρείτε το καλύτερο από αυτά;

Θεωρώ το σύστημα του ολοήμερου σχολείου με τις δυνατότητες που δίνει για διαφορετικά επίπεδα εντός τάξης το πιο ολοκληρωμένο από όλα. Επίσης θεωρώ ότι πρέπει να αλλάξει το πλαίσιο εφαρμογής της σύστασης στην τέταρτη τάξη του δημοτικού έτσι ώστε να μην περνάει σε δεύτερη μοίρα.

Σε ότι αφορά την ελληνική μου καταγωγή, χαίρομαι που πήγα σε ελληνικό σχολείο, έμεινα και μένω πάντα κοντά στον ελληνισμό και στον ελληνικό πολιτισμό και το σίγουρο είναι ότι θέλω και τα παιδιά μου στο μέλλον να έχουν αυτή την δυνατότητα, ανεξάρτητα από τον δρόμο που θα θελήσουν να ακολουθήσουν στο μέλλον.

1. Ποιό είναι το ποσοστό των αλλοδαπών στο σχολείο σας και ποιό το ποσοστό στις τάξεις που διδάσκετε;

Διευκρινίζοντας καταρχάς πως ο όρος "αλλοδαπός" αφορά στους μαθητές που δεν έχουν γεννηθεί στη Γερμανία και οι γονείς τους δεν έχουν τη γερμανική υπηκοότητα, το ποσοστό κυμαίνεται σύμφωνα με πρόχειρες προσωπικές εκτιμήσεις μεταξύ 10 % και 20 %. Ως εκπαιδευτικός δεν επιτρέπεται να έχω πρόσβαση σε επίσημα στοιχεία ιθαγένειας και υπηκοότητας του μαθητικού πληθυσμού.

2. Πώς κρίνετε την εξέλιξη των παιδιών στο Gymnasium και πιο συγκεκριμένα των ελληνόπουλων;

Η σχολική πρόοδος και εξέλιξη ενός μαθητή καθορίζεται από ένα πλήθος παραγόντων που είναι στο σύνολό τους ιδιαίτεροι και μοναδικοί για κάθε παιδί. Μεταξύ των παραγόντων αυτών δεν βρίσκονται ούτε η ιθαγένεια ή η καταγωγή ούτε το είδος του σχολείου που παρακολουθεί ο μαθητής. Η εξέλιξη εξαρτάται κυρίως από τις προσωπικές ιδιαιτερότητες, τα χαρίσματα και το χαρακτήρα του παιδιού, την οικογενειακή, οικονομική και κοινωνική του κατάσταση, τον κοινωνικό και χωρικό περίγυρο της σχολικής κοινότητας, τη διεύθυνση, τους καθηγητές και την υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου. Γενική κρίση δεν μπορεί να γίνει σε καμία περίπτωση.

3. Παρακολουθούν οι μαθητές σας φροντιστηριακά μαθήματα? Σε τι ποσοστό;

Χωρίς και πάλι να μπορώ να ανατρέξω σε επίσημα και ευρέως αντιπροσωπευτικά στοιχεία, εκτιμώ πως στη σχολική μας κοινότητα περίπου το 40 % των μαθητών καταφεύγουν στη λύση των φροντιστηριακών μαθημάτων.

4. Πόσο απαραίτητα είναι τα φροντιστηριακά μαθήματα;

Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων αποτελούν μια λύση σε πραγματικά προβλήματα που ανακύπτουν στη σχολική καθημερινότητα των μαθητών και ως εκ τούτου κρίνονται χρήσιμα. Δεν θα έφθανα όμως στο σημείο να χαρακτηρίσω αυτή τη λύση ως τη μοναδική που

υφίσταται και συνεπώς δεν μπορώ να πω πως είναι απαραίτητα.

5. Σε τι ποσοστό συνεχίζουν οι μαθητές σας στο Gymnasium με στόχο την απόκτηση Abitur;

Στη συγκεκριμένη σχολική μονάδα οι μαθητές που επιδιώκουν μετά την αποφοίτησή τους να αποκτήσουν Abitur κυμαίνονται κατά μέσο όρο στο 20 %.

6. Ποιά είναι τα πλεονεκτήματα και ποιά τα μειονεκτήματα του Gymnasium;

Θα παραπέμψω και γι' αυτό το θέμα στην απάντηση της δεύτερης ερώτησης. Το πλεονέκτημα στην περίπτωση του Γιώργου μπορεί να είναι μειονέκτημα για το μέλλον του Θανάση. Παράλληλα υπάρχουν Gymnasien που προσφέρουν ιδανικές συνθήκες φοίτησης, άλλα που λειτουργούν απλώς ικανοποιητικά και ορισμένα που αποτελούν παράδειγμα προς αποφυγή. Ό,τι ακριβώς ισχύει και για τους υπόλοιπους τύπους σχολείου όπως το Gymnasium.

7. Μπορεί ένα παιδί επιπέδου A2 ή που είναι μικρό διάστημα στη Γερμανία να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις του Gymnasium;

Έχω υπάρξει μάρτυρας θαυμαστών επιτυχιών παιδιών που τα κατάφεραν έχοντας ελάχιστες γλωσσικές προϋποθέσεις! Παραμένουν πάντως οι εξαιρέσεις που επιβεβαιώνουν τον κανόνα: όσο καλύτερη γνώση της γλώσσας έχει το παιδί (τουλάχιστον B επίπεδο) τόσο καλύτερα θα σταθεί στη σχολική κοινότητα.

8. Πού δυσκολεύονται κυρίως τα ελληνόπουλα;

Όλοι οι μαθητές που σε μια τρυφερή ηλικία αναγκάζονται να αλλάξουν περιβάλλον, παρέες, συνήθειες και τρόπο ζωής αντιμετωπίζουν, τουλάχιστον στην αρχή, δυσκολίες προσαρμογής σε μια νέα χώρα με ξένη γλώσσα και πολλές ιδιαιτερότητες. Η ταχύτητα και η επιτυχία προσαρμογής εξαρτάται από πάρα πολλούς παράγοντες μεταξύ των οποίων δεν βρίσκονται όμως η εθνικότητα ή η καταγωγή!

9. Σε τι ποσοστό παρακολουθούν τα ελληνόπουλα το ελληνικό σχολείο; Δεν γνωρίζω.

10. Πιστεύετε ότι αυτό τους βοηθά στο γερμανικό σχολείο;

Η παρακολούθηση των Τμημάτων Ελληνικής Γλώσσας μπορεί να δράσει ευεργετικά τόσο στη διατήρηση και ενδυνάμωση της σχέσης του μαθητή με τη γλώσσα, τον πολιτισμό και το ήθος του Ελληνισμού όσο και στην ανάπτυξη της προσωπικότητάς του, του ενδιαφέροντος του για τη γνώση και της ευχέρειας του να σέβεται και να επικοινωνεί με διαφορετικά έθνη και παραδόσεις. Ανεκτίμητα εφόδια που σίγουρα βοηθούν την πορεία του μαθητή στο γερμανικό εκπαιδευτικό σύστημα.

11. Ποιά πιστεύετε ότι πρέπει να είναι τα κριτήρια επιλογής του σχολείου μετά το Grundschule (weiterführende Schulen);

Η επιλογή πρέπει να γίνεται λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητες του μαθητή. Η σημαντικότερη ερώτηση που πρέπει να απαντηθεί αφορά στις κλίσεις, στις επιθυμίες και στις αγάπες του μαθητή! Το σχολείο που θα επιλεγεί πρέπει να είναι ένα σχολείο όπου ο μαθητής θα μπορέσει να αγαπήσει και να αγαπηθεί!

12. Ποιό ρόλο παίζει το κοινωνικό υπόβαθρο και η οικονομική κατάσταση της οικογένειας στις επιδόσεις του μαθητή;

Δυστυχώς πολύ σημαντικό. Παρόλες τις προσπάθειες και τη μέριμνα που ασκείται, η κοινωνική και οικονομική ανισότητα εξακολουθεί να αναπαράγεται, να διαιωνίζεται και αρκετές φορές ακόμη και να ενισχύεται στα πλαίσια της λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος. Το φαινόμενο είναι ιδιαίτερα πολυδιάστατο και δεν ενδείκνυται για εύκολες λύσεις, ευχολόγια και επιπόλαιες προσεγγίσεις.

13. Πώς μπορεί ένας γονέας να βοηθήσει το παιδί του να βελτιώσει τις επιδόσεις του στο σχολείο;

Εξασφαλίζοντας τόσο στο παιδί όσο και σε ολόκληρη την οικογένεια τις ιδανικές συνθήκες μάθησης! Οι οικογενειακές σχέσεις, το κλίμα που επικρατεί στο κοινό τραπέζι, στην κυριακάτικη έξοδο, ο αλληλοσεβασμός και η αγάπη αποτελούν τα θεμέλια για να μπορέσει ο μαθητής να αναπτυχθεί και να αναζητήσει τη γνώση, να σεβαστεί και να εκτιμήσει τους συμμαθητές και τους δασκάλους του. Πολλές φορές παρασυρόμαστε από την αγωνία για την εξασφάλιση των υλικών προϋποθέσεων του βίου και παραμελούμε την εξασφάλιση της συναισθηματικής ασφάλειας και ισορροπίας των παιδιών, χωρίς τις οποίες όλες οι προσπάθειες είναι μάταιες και αποτυχημένες!

14. Ποιός "τύπος" μαθητή ταιριάζει στο Gymnasium;

Ο μαθητής που αναγνωρίζει στο πρόγραμμα σπουδών, στους συμμαθητές και στους δασκάλους του, στα επαγγέλματα των οποίων οι πόρτες ανοίγουν με την εξασφάλιση του „Mittlere Reife“, τις κλίσεις, τα ενδιαφέροντα και τις αγάπες του!

15. Λόγω του μεγάλου κύματος μετανάστευσης έρχονται πολλά παιδιά στη Γερμανία με τις οικογένειές τους. Τι θα συμβουλευάτε στα παιδιά και στους γονείς;

Τα περισσότερα έχουν ήδη ειπωθεί. Μια τελευταία παραίνεση αφορά στην όσο το δυνατόν καλύτερη πληροφόρηση για τις συνθήκες που επικρατούν στον τόπο μετανάστευσης και στην αντίστοιχη προετοιμασία για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις και τις δυσκολίες της καθημερινότητας. Το μεγαλύτερο εμπόδιο αλλά και το σημαντικότερο κλειδί είναι η γλώσσα! Προετοιμαστείτε όσο το δυνατόν καλύτερα, μην χάνετε την παραμικρή ευκαιρία να την εξασκείτε και να την μαθαίνετε, αγαπήστε την αν είναι δυνατόν!

16. Θα αναφερθώ για άλλη μία φορά στις έρευνες και στις στατιστικές, οι οποίες δείχνουν διαφορές μεταξύ των εκπαιδευτικών συστημάτων στα διάφορα κρατίδια της Γερμανίας. Εσείς ως Έλληνας και ως εκπαιδευτικός σε γερμανικό σχολείο, ποιό θεωρείτε το καλύτερο από αυτά;

Δεν αισθάνομαι αρμόδιος να κρίνω με ασφάλεια τα διάφορα κρατίδια και τα εκπαιδευτικά τους συστήματα. Αυτό που για μένα έχει μεγαλύτερη πρακτική σημασία είναι πως το κρατίδιο της Βάδης-Βυρτεμβέργης στο οποίο και κατοικούμε διαθέτει ένα, τόσο στατιστικά όσο και ουσιαστικά, ανταγωνιστικό εκπαιδευτικό σύστημα που σε μεγάλο ποσοστό εκπληρώνει τις απαιτήσεις μιας σύγχρονης πολιτισμένης κοινωνίας για μια ολοκληρωμένη, πολυδιάστατη, δημιουργική Παιδεία.

Εύχομαι καλή συνέχεια και καλή επιτυχία στην έκδοση.

Με εκτίμηση

Κ.Ν.

11. Συνέντευξη με εκπαιδευτικό από Τμήμα Ελληνικής Γλώσσας

1. Ποιά θεωρείτε τα κυριότερα πλεονεκτήματα και ποιά τα κυριότερα μειονεκτήματα του ΤΕΓ;

Είναι ο μοναδικός δρόμος σε εμάς εδώ στη Βάδη-Βυρτεμβέργη για να μάθουν τα παιδιά μας την ελληνική γλώσσα. Είτε αυτή είναι η μητρική τους ή είναι για αυτά μία ξένη γλώσσα, όπως συμβαίνει σε παιδιά από μικτούς γάμους. Να προσθέσω φυσικά τα οφέλη του να μεγαλώνει ένα παιδί μαθαίνοντας 2 γλώσσες μεταξύ των οποίων και την ευκολία να μάθει στο μέλλον και άλλες ξένες γλώσσες.

Ξεκάθαρα αποτελούν οι ώρες λειτουργίας, που είναι οι απογευματινές, το σημαντικότερο μειονέκτημα. Τα παιδιά πριν έρθουν στο ελληνικό μάθημα έχουν περάσει 5 ή 6 ώρες στο γερμανικό σχολείο και είναι σχετικά κουρασμένα. Ιδιαίτερα στις μικρές ηλικίες είναι αυτό πολύ έντονο.

2. Γιατί θεωρείτε ότι πρέπει ένα ελληνόπουλο να παρακολουθεί την ελληνόγλωσση εκπαίδευση;

Το θεωρώ αυτονόητο. Η γλώσσα είναι φορέας του πολιτισμού. Η γλώσσα είναι αυτή που μας μεταφέρει στο λαμπρό υλικό του παρελθόντος με το οποίο χτίζεται το παρόν και βεβαιώνεται το μέλλον. Μεγαλώνοντας τα παιδιά μας θα νιώθουν πολλές φορές στη ζωή τους υπερήφανα για την καταγωγή τους ανακαλύπτοντας μέσα από τη γλώσσα τον θαυμάσιο πολιτισμό μας. Το ελληνικό σχολείο είναι η πρώτη επαφή με όλα αυτά. Όμως ακόμα και τα παιδιά που έχουν έρθει πρόσφατα από την Ελλάδα έχουν να κερδίσουν πολλά. Στόχος σε αυτά είναι η εξέλιξη της εκμάθησης της γλώσσας σε ένα καλύτερο επίπεδο. Στο σπίτι τα παιδιά μαθαίνουν και μιλάνε τα λεγόμενα ελληνικά της καθημερινής ζωής, στο σχολείο προστίθενται και πολλά άλλα και εμπλουτίζεται ακόμα περισσότερο το λεξιλόγιό τους.

Επίσης θα ήθελα να αναφερθώ σε μία παράμετρο που έχει να κάνει με την ψυχολογία του μαθητή. Αναφέρομαι στην εμπειρία της επιτυχίας, στην εμπειρία του "τα κατάφερα"... Τα παιδιά ερχόμενα στην Γερμανία μπαίνουν σε έναν αγώνα δρόμου για να μάθουν τη γλώσσα. Και ξέρετε εμείς οι Έλληνες είμαστε και ανυπόμονοι, θέλουμε όλα να γίνουν και γρήγορα και καλά. Και από την εμπειρία μου τόσα χρόνια θα πω ότι τα παιδιά μας τα πηγαίνουν μια χαρά. Μέσα σε αυτή την πίεση το ελληνικό σχολείο για αυτά είναι μια ανάσα οξυγόνου, μια ανάσα χαράς, είναι η τάξη που εκεί μπορούν να είναι οι καλύτεροι μαθητές, θα παίξουν και θα μιλήσουν με άλλα ελληνόπουλα, θα νιώσουν για κάποιες ώρες ότι είναι λίγο στην πατρίδα.

3. Θεωρείτε το επίπεδο της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στα ΤΕΓ επαρκές για να μπορέσει ο μαθητής να συνεχίσει μετά την 9η τάξη τη φοίτησή του στο Λύκειο;

Αυτό εξαρτάται από πολλούς παράγοντες που θα προσπαθήσω να σας τους παρουσιάσω περιληπτικά. Θα θεωρήσω φυσικά ότι γνώσεις σε μαθήματα όπως Φυσική, Χημεία, Μαθηματικά έχουν διδαχθεί στο γερμανικό σχολείο. Θα

ξεκινήσω με την τακτική παρακολούθηση του ΤΕΓ, έτσι ώστε να μην δημιουργούνται κενά στις παρεχόμενες γνώσεις. Δεύτερον είναι η εντατική καλλιέργεια της γλώσσας και στο σπίτι και στον ελεύθερο χρόνο, δηλαδή το πόσο δουλεύεται η γλώσσα.

Και ερχόμαστε στο βασικό πρόβλημα που είναι οι ελλείψεις στα μαθήματα γλώσσας, το οποίο μπορεί κατά τη γνώμη μου να ξεπεραστεί στη διάρκεια των 3 χρόνων που θα φοιτήσει ο μαθητής στο Λύκειο και μέχρι να έρθει η ώρα των εισαγωγικών εξετάσεων.

Θέλω να τονίσω και τον ρόλο των γονέων. Η υποστήριξη των παιδιών και η καλή συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς είναι πολύ βασική για την εξέλιξη του μαθητή. Όταν γνωρίζουμε την επιθυμία του μαθητή να συνεχίσει στο Λύκειο, τότε φροντίζουμε να του δώσουμε επιπλέον υλικό για την καλύτερη δυνατή προετοιμασία του. Όμως, όπως σίγουρα θα έχετε ακούσει πολλές φορές, κάθε περίπτωση είναι διαφορετική γιατί κάθε παιδί είναι διαφορετικό.

4. Συμμετέχουν οι μαθητές σας στις εξετάσεις ελληνομάθειας;

Ναι, φυσικά και όσο περνάνε τα χρόνια τόσο πιο γνωστές γίνονται, αυξάνεται το ενδιαφέρον και το ποσοστό συμμετοχής. Οι μαθητές και κυρίως οι γονείς από τον πρώτο κίολας καιρό που παρακολουθούν το ελληνικό σχολείο μας ζητάνε πληροφορίες για την πιστοποίηση της Ελληνομάθειας και τα οφέλη της. Τα προηγούμενα χρόνια δεν ήταν τόσο διαδεδομένη και οι γονείς ήταν ανασφαλείς σε ότι αφορά το επίπεδο γλωσσομάθειας των παιδιών τους και κυρίως αν αυτό είναι επαρκές για να συμμετάσχουν στις εξετάσεις. Για το λόγο αυτό θεωρώ βασική την επικοινωνία και συνεργασία με τον εκπαιδευτικό που μπορεί να καθοδηγήσει τον μαθητή έτσι ώστε στο τέλος να υπάρχει ένα θετικό αποτέλεσμα.

5. Πού συνήθως συναντάνε δυσκολίες οι μαθητές σας στις εξετάσεις ελληνομάθειας;

Ξεκάθαρα στον γραπτό λόγο και η αιτία είναι η έλλειψη επαρκούς εξάσκησης των μαθητών στον γραπτό ελεύθερο λόγο, πράγμα όμως που αποτελεί πρόβλημα σε όλες τις γλώσσες και σε όλες τις τάξεις. Για το λόγο αυτό είναι βασικός σκοπός από την πρώτη κίολας τάξη του σχολείου να καταφέρουμε να ξεπεράσει το παιδί την αναστολή της ελεύθερης καταγραφής της σκέψης του. Είναι επιτυχία αν τελικά ο μικρός μας 7χρονος μαθητής πάρει ένα χαρτί και ένα μολύβι και γράψει ό,τι νιώθει και ό,τι σκέφτεται. Δεν έχει σημασία αν κάνει ορθογραφικά λάθη, αυτά θα τα διορθώσουμε αργότερα...

6. Σε τι ποσοστό έχετε στις τάξεις σας μαθητές που έχουν πρόσφατα μεταναστεύσει στη Γερμανία;

Στο σχολείο που διδάσκω φέτος το ποσοστό είναι μικρό, γύρω στο 10%. Αυτό φυσικά ποικίλλει από σχολείο σε σχολείο. Υπάρχει μία μερίδα αυτών των μαθητών που επιλέγει να μην επισκεφθεί καθόλου κάποιο ΤΕΓ αλλά να παρακολουθούν μόνο το γερμανικό σχολείο. Θέλω σε αυτό το σημείο να τονίσω τα "καλά" που φέρνουν μαζί τους αυτά τα παιδιά που έρχονται τώρα από την Ελλάδα. Εμπλουτίζουν την τάξη, ανεβάζουν το επίπεδο και συγχρόνως αναπτύσσεται μια ευγενής άμιλλα με τα παιδιά που έχουν μεγαλώσει εδώ, που πολλές φορές είναι πραγματικά συγκινητική.

7. Ποιός είναι ο ρόλος των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων;

Οι Σύλλογοι ΓκΚ είναι αναπόσπαστο και απαραίτητο κομμάτι του σχολείου. Όπως ακριβώς το ορίζει και η νομοθεσία είναι φορείς της λειτουργίας των Τμημάτων Ελληνικής Γλώσσας. Οι σύλλογοι, ουσιαστικά δηλαδή γονείς που σε εθελοντική βάση ασχολούνται με τα πάντα, από την εξασφάλιση των σχολικών αιθουσών, τα βιβλία, διάφορα διαδικαστικά θέματα με τους δήμους, οργάνωση γιορτών και άλλων εκδηλώσεων και οτιδήποτε άλλο

προκύψει σε τοπικό επίπεδο.

Δυστυχώς πολλοί συγχέουν τους Συλλόγους ΓΚΚ με τους αντίστοιχους στην Ελλάδα ή στη Γερμανία που έχουν σαφώς πολύ λιγότερες αρμοδιότητες και επηρεάζουν ελάχιστα την καθεαυτή λειτουργία των σχολείων.

8. Πώς πιστεύετε ότι θα μπορούσε να βελτιωθεί το μάθημα στα ΤΕΓ;

Θεωρώ ότι θα βοηθούσε πολύ ο καθορισμός της ύλης που πρέπει να διδάσκεται ανάλογα με την τάξη ή ακόμα καλύτερα με τα επίπεδα Ελληνομάθειας. Η ελευθερία που έχουμε εμείς οι εκπαιδευτικοί σε ότι αφορά την προτεινόμενη ύλη πολλές φορές παρερμηνεύεται. Με αυτόν τον τρόπο θα εξασφαλιζόταν συγκεκριμένη ύλη ανά τάξη. Αυτό που έχουμε είναι μία σειρά προτεινόμενων συγγραμμάτων και εμείς κάνουμε την τελική επιλογή.

Ένα ακόμη σημείο είναι η προσαρμογή στην ύλη που διδάσκεται στο γερμανικό σχολείο. Ιδανικά αυτή μπορεί να συμβαδίζει, έτσι η ύλη αφομοιώνεται πολύ πιο εύκολα. Πολλοί μαθητές βοηθούνται ακούγοντας το ίδιο πράγμα στα ελληνικά και στα γερμανικά.

Συμπληρωματικά πιστεύω ότι η διδακτέα ύλη πρέπει να περιλαμβάνει θέματα τα οποία λαμβάνουν υπόψιν τις διαπολιτισμικές διγλωσσικές συνθήκες κοινωνικοποίησης των παιδιών. Ψηφίζω που θα εξασκεί τόσο τον προφορικό λόγο όσο και την γραπτή έκφραση του παιδιού. Τέλος στις πρώτες τάξεις καλό είναι να μην έχουμε εμμονή με γραμματικά φαινόμενα με τη μορφή κανόνων. Αυτά "φρενάρουν" τα παιδιά στο να εκφραστούν.

9. Σε ποιές τάξεις υπάρχει το μεγαλύτερο ποσοστό φοίτησης? Από τι εξαρτάται αυτό;

Στις 4 τάξεις του Δημοτικού. Μετά αρχίζει το ποσοστό και μειώνεται. Το πιο ελαφρύ πρόγραμμα στο γερμανικό σχολείο, με λιγότερα υποχρεωτικά απογευματινά μαθήματα είναι μάλλον οι κύριοι λόγοι. Επίσης μετά την τετάρτη δημοτικού συνεχίζουν τα παιδιά στα επόμενα σχολεία που οι απαιτήσεις είναι σαφώς μεγαλύτερες και οι γονείς έχουν το άγχος ότι τα παιδιά τους παρακολουθώντας το ελληνικό

σχολείο δεν θα τους μένει αρκετός χρόνος για το διάβασμα των γερμανικών μαθημάτων. Για το λόγο αυτό παίζει καθοριστικό ρόλο η συμβολή και παρέμβαση των γονέων. Τα παιδιά χρειάζονται στήριξη, συμπαράσταση και επιβράβευση για την προσπάθεια που καταβάλλουν. Σίγουρα αν ένας γονέας βλέπει θετικά τη συνέχιση της φοίτησης στο ελληνικό σχολείο θα επηρεάσει θετικά και το παιδί του. Λανθασμένα κάποιοι γονείς πιστεύουν ότι οι 4 πρώτες τάξεις του δημοτικού είναι αρκετές, πράγμα το οποίο φυσικά δεν ισχύει. Δεν μπορούμε να μιλάμε για ολοκληρωμένη φοίτηση μετά από 4 χρόνια.

10. Σε τι ποσοστό οι μαθητές ολοκληρώνουν τη φοίτησή τους στην 3η γυμνασιακή τάξη του ΤΕΓ; Σε ποιο επίπεδο ελληνομάθειας φτάνει συνήθως ένα παιδί που παρακολουθεί έως αυτή την τάξη;

Σε ένα ποσοστό περίπου 20% των μαθητών παρακολουθεί 9 τάξεις του ΤΕΓ. Συνήθως καταφέρνουν να φτάσουν στο επίπεδο Γ1 και κάποια παιδιά στο Γ2. Θέλω να ξεκαθαρίσω την συμβολή των γονέων. Να μην ξεχνάμε ότι η φοίτηση σε ΤΕΓ είναι προαιρετική, μια και ο μαθητής τις πρωινές ώρες φοιτά κανονικά σε γερμανικό σχολείο. Αυτό το σημείο ακριβώς είναι μία μεγάλη πρόκληση για εμάς τους εκπαιδευτικούς. Να καταφέρουμε να κινήσουμε το ενδιαφέρον για την ελληνική γλώσσα και τον ελληνικό πολιτισμό και κυρίως να το διατηρήσουμε.

11. Τι θα προτείνατε σε μία οικογένεια που έρχεται τώρα στη Γερμανία σε ότι αφορά την επιλογή σχολείου;

Αυτό εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπως το κρατίδιο στο οποίο θα μεταναστεύσει η οικογένεια, η ηλικία του μαθητή, οι επιδόσεις του στην Ελλάδα, η γνώση άλλων ξένων γλωσσών και της γερμανικής φυσικά, τα μελλοντικά σχέδια της οικογένειας σχετικά με τον τόπο διαμονής και άλλοι που δεν μου επιτρέπουν να δείξω προς τον έναν ή τον άλλο δρόμο μη γνωρίζοντας το παιδί προσωπικά.

Στο κρατίδιο της Βάδης-Βυρτεμβέργης μέχρι την 9η τάξη (αντίστοιχη 3η Γυμνασίου) είναι

υποχρεωτική η φοίτηση στο γερμανικό σχολείο και αυτή μπορεί να συνδυαστεί με την φοίτηση σε Τμήμα Ελληνικής Γλώσσας. Οπότε για τις πρώτες 9 τάξεις, η ερώτηση γερμανικό ή ελληνικό σχολείο είναι ρητορική. Μετά την 9η τάξη υπάρχει η επιλογή αμιγούς ελληνικού σχολείου που είναι το Λύκειο της Στουτγάρδης ή η συνέχιση σε γερμανικό σχολείο.

12. Τι εύχεστε για τους μαθητές σας; Τι εύχεστε για εσάς και τους συναδέλφους σας;

Εύχομαι κάθε ελληνόπουλο που ζει στο εξωτερικό να έχει την ευκαιρία να ζήσει από κοντά την ελληνόγλωσση εκπαίδευση, να γνωρίσει αυτό που ονομάζουμε ελληνικό πολιτισμό. Και αυτό πρέπει να ξεκινήσει από την πρώτη δημοτικού. Ένα παιδί που δεν το "πιάνουμε" τότε, το "χάνουμε" για πάντα. Δεν θα σταματήσω να λέω ότι οι γονείς πρέπει να επιμένουν και να στηρίζουν τα παιδιά τους. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η γλώσσα αποτελεί ένα από τα 3 θεμέλια της ταυτότητας του παιδιού τους ως ελληνόπουλο (τα άλλα 2 είναι η θρησκεία και οι παραδόσεις μας).

Σε ότι αφορά τους εκπαιδευτικούς... κάθε πέρασ και καλύτερα... Είναι πολύ ψυχοφθόρο να φεύγει κανείς για διακοπές το καλοκαίρι και να μην ξέρει που θα "κατασκηνώσει" τον Σεπτέμβριο. Έχουμε ανάγκη την στήριξη των υπηρεσιακών παραγόντων αν φυσικά θέλουν αυτά τα σχολεία να συνεχίσουν να υπάρχουν και στο μέλλον. Προσωπικά επιθυμώ περισσότερη συνεργασία με τους συναδέλφους πράγμα που σίγουρα θα διευκόλυνε το έργο όλων μας. Οι μεγάλες αποστάσεις και οι ώρες λειτουργίας καθιστούν μία τέτοια συνεργασία δύσκολη, αλλά όπου υπάρχει θέληση υπάρχει και ένας δρόμος. Η ελληνική γλώσσα είναι ψυχή, η ψυχή του πολιτισμού. Μια ψυχή όλο φως, που διαχέεται σε όλη τη Γη, διαθλάται σε πολλές άλλες γλώσσες, αντανακλά την ιστορία της ανθρωπότητας. Κι όπως χωρίς φως δεν υπάρχει ζωή, έτσι και χωρίς γλώσσα δεν υπάρχει πολιτισμός. (Βαγγέλης Ηλιόπουλος, πρεσβευτής παιδικού και νεανικού βιβλίου, υποψήφιος για το βραβείο Andersen 2018)

1. Πόσα χρόνια διδάσκετε στο Λύκειο; Πού έχετε σπουδάσει;

Διδάσκω από το 2004 στο Λύκειο της Στουτγάρδης. Έχω σπουδάσει στο Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αγγλική Γλώσσα και Λογοτεχνία, δίδαξα 6 χρόνια στο ΤΕΙ Ηπείρου, ακολούθησαν μεταπτυχιακές σπουδές στην Αγγλία και στη συνέχεια φοίτησα στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο στο Τμήμα Διοίκησης εκπαιδευτικών μονάδων. Είμαι μητέρα 3 παιδιών τα οποία επισκέπτονται Τμήμα Ελληνικής Γλώσσας.

2. Από ποιά σχολεία προέρχονται οι μαθητές που φοιτούν στο Λύκειο;

Το σχολείο μας είναι το μοναδικό εναπομείναν Λύκειο στο κρατίδιο της Βάδης Βυρτεμβέργης. Το 90% των μαθητών είναι παιδιά που έχουν έρθει πρόσφατα από την Ελλάδα και είτε, αν είναι απόφοιτοι του ελληνικού Γυμνασίου, εγγράφονται απευθείας στο Λύκειο, είτε, αν είναι κάτω των 15 ετών, παρακολουθούν για λίγα χρόνια τη γερμανική εκπαίδευση έως ότου ολοκληρώσουν επιτυχώς την υποχρεωτική βαθμίδα της και στη συνέχεια εγγράφονται στο ελληνικό Λύκειο. Δεχόμαστε μαθητές από όλους τους τύπους των Λυκείων που λειτουργούν στην Ελλάδα (γενικό, τεχνικό, κτλ). Το ποσοστό των φοιτούντων μαθητών που προέρχονται από την Ελλάδα έχει αυξηθεί κατακόρυφα τα τελευταία χρόνια και η τάση παραμένει ανοδική και για την επόμενη σχολική χρονιά. Υπάρχει και ένα μικρό ποσοστό ομογενών μαθητών, οι οποίοι έχουν γεννηθεί και μεγαλώσει στη Γερμανία και οι οποίοι επιθυμούν να αποκτήσουν το ελληνικό εθνικό απολυτήριο.

3. Ποιά είναι η εξέλιξη τους αυτά τα 3 χρόνια φοίτησης;

Τα παιδιά που έχουν φοιτήσει όλα τους τα χρόνια στη γερμανική εκπαίδευση ενδέχεται να αντιμετωπίσουν κάποιες δυσκολίες στα γλωσσικά μαθήματα, οι οποίες όμως με επιμονή και διάβασμα μπορούν να ξεπεραστούν. Επίσης, το Υπουργείο Παιδείας έχει μεριμνήσει και απαλάσει τους μαθητές αυτούς από την αξιολόγησή τους στα συγκεκριμένα μαθήματα στην Α' Λυκείου, αν το επιθυμούν.

Τα προερχόμενα από την Ελλάδα παιδιά έχουν να αντιμετωπίσουν άλλης φύσεως προβλήματα με κυριότερο αυτό της ένταξης και προσαρμογής στα δεδομένα της γερμανικής πραγματικότητας. Ένα άλλο θέμα που προκύπτει είναι η προσαρμογή των μαθητών που προέρχονται από όλους τους τύπους λυκείων στις απαιτήσεις ενός Γενικού Λυκείου.

4. Σε τι ποσοστό συμμετέχουν οι μαθητές στις εισαγωγικές εξετάσεις για ομογενείς και με ποιο ποσοστό επιτυχίας;

Συμμετέχουν σε ένα ποσοστό πάνω από 70% και με ποσοστό γύρω στο 90% πετυχαίνουν την εισαγωγή τους σε ελληνικά πανεπιστήμια. Αυτοί που δεν θα δώσουν πανελλαδικές εξετάσεις (και έτσι το απολυτήριο Λυκείου που έχουν αντιστοιχεί σε Realschulabschluss) συνήθως συνεχίζουν κάνοντας κάποιο τεχνικό/τεχνολογικό επάγγελμα στη Γερμανία. Επίσης, έχουμε βιώσει περιπτώσεις μαθητών, οι οποίοι θα μπορούσαν με μεγάλη επιτυχία να συμμετάσχουν στις εξετάσεις των ομογενών αλλά η οικονομική δυσπραγία των γονέων ή ακόμη και η δική τους απογοήτευση από την παρούσα κατάσταση στην Ελλάδα τους στρέφει είτε στα γερμανικά πανεπιστήμια είτε στην εκμάθηση κάποιου επαγγέλματος στη χώρα υποδοχής.

5. Σε τι ποσοστό παρακολουθούν οι μαθητές φροντιστηριακά μαθήματα;

Στο παρελθόν ήταν σχεδόν δεδομένο ότι τα παιδιά θα επισκέπτονταν κάποιο φροντιστήριο παράλληλα με το σχολείο, ένα καθεστώς καθιερωμένο για τα ελληνικά δεδομένα. Στις μέρες μας όμως και δεδομένης της οικονομικής κατάστασης των ανθρώπων που μεταναστεύουν, αυτό δεν ισχύει πια. Πολλά είναι τα παιδιά που κάνουν μόνο επιλεκτικά φροντιστηριακά μαθήματα ή μόνο προετοιμασίας για τις εισαγωγικές εξετάσεις. Θα ήθελα όμως να αναφερθώ και στην προσπάθεια των εκπαιδευτικών οι οποίοι εφοδιάζουν τους μαθητές μας με επιπρόσθετο υλικό μελέτης και τους στηρίζουν έμπρακτα στις προσπάθειές τους.

6. Πόσο εφικτό θεωρείτε ένας μαθητής να συνεχίσει μετά το Λύκειο σε γερμανικό Πανεπιστήμιο και από τι εξαρτάται αυτό;
Και φυσικά είναι εφικτό. Ο απόφοιτος Λυκείου μετά τις εξετάσεις στην Ελλάδα και λαμβάνοντας σε αυτές τουλάχιστον τη βάση έχει πτυχίο ισοδύναμο του Abitur και αυτό του δίνει το δικαίωμα να κάνει απευθείας αίτηση εισαγωγής σε γερμανικά πανεπιστήμια. Υπάρχει επίσης και η προοπτική της εισαγωγής σε Ελληνικό Πανεπιστήμιο και στη συνέχεια της μετεγγραφής σε κάποιο αντίστοιχο Γερμανικό.

7. Στο λύκειο διδάσκονται και γερμανικά. Σε τι επίπεδο γερμανικών βρίσκονται οι μαθητές που αποφοιτούν από το Λύκειο;

Στο Λύκειο διδάσκουμε γερμανικά τριών επιπέδων, δηλαδή επίπεδο αρχαρίων (αντίστοιχα επίπεδο A1 και A2) μεσαίο επίπεδο (B1 και B2) και επίπεδο για προχωρημένους (Γ1 και Γ2). Στη διάρκεια των 3 χρόνων φοίτησης το επίπεδο αυτό βελτιώνεται και πολλοί από τους μαθητές μπαίνουν και στη διαδικασία πιστοποίησης της γερμανομάθειας δίνοντας τις αντίστοιχες εξετάσεις.

8. Ποιές είναι οι εμπειρίες σας σε ότι αφορά την προσαρμογή των εφήβων που έρχονται στη Γερμανία; Η ομαλή ενσωμάτωση στην γερμανική πραγματικότητα ευνοείται από την φοίτηση στο Λύκειο;

Πολύ σημαντική και επίκαιρη η ερώτηση αυτή. Βλέπετε, συνδέεται άρρηκτα με το δύσκολο κομμάτι της μετανάστευσης. Έφηβοι, οι οποίοι σε τρυφερή ηλικία άφησαν πίσω την πατρίδα τους, τους συγγενείς και φίλους τους καλούνται να κάνουν μια νέα αρχή σε μία ξένη χώρα με ότι αυτό συνεπάγεται. Σε όλο αυτό το πλαίσιο το Λύκειο είναι ένα καταφύγιο, ένα σημείο αναφοράς, ένας σταθερός θεσμός ο ρόλος του οποίου είναι πολυσήμαντος.

9. Για ποιό λόγο θα συμβουλευάτε έναν μαθητή να συνεχίσει μετά την 9η τάξη στο Λύκειο; Ποιά είναι τα πλεονεκτήματα του Λυκείου στο**εξωτερικό; Μειονεκτήματα υπάρχουν;**

Το Λύκειο και το εθνικό απολυτήριο τους ανοίγει τους δρόμους και προς τις δύο χώρες, την Ελλάδα και τη Γερμανία. Με την συμμετοχή τους στις εισαγωγικές εξετάσεις και την αναγνώριση του απολυτηρίου ως Abitur έχουν τη δυνατότητα οι μαθητές να κάνουν αίτηση για την εισαγωγή σε γερμανικά Πανεπιστήμια. Χωρίς τη συμμετοχή τους σε αυτές τις εξετάσεις το απολυτήριο Λυκείου αναγνωρίζεται ως Realschulabschluss γεγονός που επίσης τους δίνει πολλές δυνατότητες στην εκπαίδευση στη Γερμανία. Και φυσικά να μην ξεχνάμε την αυξημένη γερμανομάθεια που παρέχεται κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στο Λύκειο. Συνεπώς και συνοψίζοντας υπάρχει η δυνατότητα σπουδών και στην Ελλάδα και στη Γερμανία τόσο σε επίπεδο τεχνολογικής εκπαίδευσης όσο και πανεπιστημιακής.

10. Στο γερμανικό γυμνάσιο κάποια παιδιά μπορεί να μην φτάσουν στην απόκτηση του γερμανικού Abitur. Τι συμβαίνει στο Λύκειο; Υπάρχουν παιδιά που δεν αποφοιτούν;

Ελάχιστα είναι τα παιδιά που δεν προάγονται και αυτό ως επί το πλείστον οφείλεται σε υψηλό αριθμό απουσιών. Στην περίπτωση αυτή οι μαθητές επαναλαμβάνουν την τάξη και συνεχίζουν κανονικά.

11. Είναι το Λύκειο ένα σχολείο για όλους τους μαθητές; Υπάρχουν μαθητές που δεν θα τους το προτεινάτε;

Το Λύκειο μπορεί να αποτελεί επιλογή για όλους τους μαθητές, που έχουν βάλει έναν ξεκάθαρο στόχο στη ζωή τους και αυτός δεν πρέπει να είναι απαραίτητα η εισαγωγή στο Πανεπιστήμιο. Δεν πρέπει να είναι λύση ανάγκης το λύκειο, πχ για να πάρει η οικογένεια κάποιο επίδομα.

12. Θα μπορούσατε να κάνετε μία σύγκριση των Λυκείων της Γερμανίας και της Ελλάδας;

Δύσκολη η σύγκριση μια και στη Γερμανία λειτουργούν μόνο γενικά Λύκεια που όμως

δέχονται μαθητές που προέρχονται από όλους τους τύπους λυκείων (τεχνικά, εσπερινά). Στη Γερμανία τα Λύκεια παρουσιάζουν για αυτόν ακριβώς το λόγο μεγάλη ανομοιογένεια, την οποία δεν συναντά κανείς σε Λύκεια της Ελλάδας. Κάποιες φορές αυτές οι διαφορές δεν μπορούν να εξομαλυνθούν στη διάρκεια των τριών χρόνων. Το πιο σημαντικό είναι ότι όλοι οι μαθητές, ανάλογα με τις δυνατότητές τους, δίνουν τον αγώνα τους για να διαμορφώσουν το δικό τους μέλλον σε μια νέα χώρα.

13. Το συνδικαλιστικό όργανο των καθηγητών της Βάδης-Βυρτεμβέργης πρότεινε μεταξύ άλλων την επανεξέταση λειτουργίας ενός αμιγούς ελληνικού γυμνασίου στο κρατίδιό μας, πρόταση η οποία υποστηρίζεται και από το θεσμό μας. Πόσο ρεαλιστικό είναι το σενάριο λειτουργίας του χωρίς επιπλέον επιβάρυνση για το ελληνικό κράτος (κτιριακές υποδομές, εκπαιδευτικοί); Πάντα καλό είναι να διεκδικούμε κάτι παραπάνω από αυτό που ξέρουμε ότι θα καταφέρουμε. Πρώτο βήμα θα ήταν η επαφή της ελληνικής και της γερμανικής πλευράς για να επανεξεταστούν τα δεδομένα της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο κρατίδιό μας. Η λύση αυτή θα είναι σωτήρια για τα παιδιά ηλικίας 12-13 ετών για τα οποία η φοίτηση σε γερμανικό σχολείο είναι μονόδρομος λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών που επικρατούν στο κρατίδιό μας.

14. Τι εύχεστε για το μέλλον;

Θέλω να ευχηθώ καταρχάς να συνεχιστεί και στο μέλλον η καλή συνεργασία των εκπαιδευτικών με τους εκπροσώπους των γονέων γιατί μόνο έτσι μπορούμε να αναβαθμίσουμε την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό. Με τα μάτια στραμμένα στη Γερμανία και στους Έλληνες που ζουν σε αυτή, εύχομαι να επεκταθεί το δίκτυο των σχολείων που προσφέρουν ελληνόγλωσση εκπαίδευση όπως ΤΕΓ, ενταγμένα, κτλ.

Στα παιδιά που σκέφτονται την προοπτική του Λυκείου τους παροτρύνω να το ακολουθήσουν καθώς είναι αποδεδειγμένα το σχολείο που θα καταφέρει να αξιοποιήσει τις δυνατότητές τους στο έπακρον και θα τους δώσει πολλές

επιλογές και εφόδια ώστε να μπορέσουν να σταδιοδρομήσουν με επιτυχία μέσα σε ένα τόσο ανταγωνιστικό και γεμάτο προκλήσεις περιβάλλον. Αυτοί οι μαθητές και η πορεία τους αποτελούν και την καλύτερη διαφήμιση για το σχολείο μας.

13. Συνέντευξη με έναν φοιτητή:

Μαργαρίτης Τονίδης

Ο Μαργαρίτης Τονίδης γεννήθηκε στις 11.8.1993 στο Reutlingen της Βάδης Βυρτεμβέργης. Ακολούθησε όλες τις βαθμίδες της γερμανόγλωσσης εκπαίδευσης και απέκτησε το Abitur (απολυτήριο ανάλογο του εθνικού απολυτηρίου). Συγχρόνως φοίτησε στο Τμήμα Ελληνικής Γλώσσας του Reutlingen. Ακολούθησαν σπουδές στο Πανεπιστήμιο της Στουτγάρδης (Bauingenieur) και μεταπτυχιακό στο τμήμα πολιτικών μηχανικών (Master of Science Schwerpunkt konstruktiver Ingenieurbau -Endphase)Ακολουθεί η συνέντευξη.

1. Ποιά ήταν η εμπειρία σου από το ελληνικό σχολείο;

Μου άρεσε πάρα πολύ. Η ιστορία μου έκανε ιδιαίτερη εντύπωση διότι ως Έλληνες έχουμε πλούσια παράδοση και η ιστορία μας είναι παγκοσμίως γνωστή. Γενικά οι εμπειρίες μου από τα σχολικά χρόνια στο Τ.Ε.Γ Reutlingen μου άφησε πολλές καλές αναμνήσεις.

2. Πιστεύεις ότι βγήκες κερδισμένος από την παρακολούθηση του ελληνικού σχολείου;

Φυσικά. Γνώρισα πολλούς φίλους, με τους οποίους έχω ακόμη και σήμερα επαφή. Διατήρησα τα ήθη και έθιμα της πατρίδας μας και δεν έχασα ποτέ την επαφή με την πολιτισμική μου ταυτότητα. Όπως καταλαβαίνετε, είμαι μετανάστης τρίτης γενιάς και είναι πολύ βασικό να γνωρίζουμε από που προερχόμαστε και ότι δεν χάνουμε την ελληνικότητά μας.

3. Θέλεις να μας πεις κάτι για την οικογένειά σου;

Οι γονείς μου είναι μετανάστες δεύτερης γενιάς. Ο πατέρας μου είναι ασφαλιστής σε μεγάλη ασφαλιστική εταιρία. Η μητέρα μου

είναι εργαζομένη σε γερμανική εταιρία. Έχω έναν αδελφό μικρότερο που έχει τελειώσει την μεσαία γερμανόγλωσση εκπαιδευτική βαθμίδα, το λεγόμενο Werkrealschule και μετά αποφάσισε να συνεχίσει στην επόμενη βαθμίδα που λέγεται Berufskollege im kaufmännischen Bereich. Δηλαδή ακολούθησε την πρώτη κλίμακα της οικονομικής κατεύθυνσης. Η διαδικασία ένταξής του σε αυτή τη σχολή ήταν απλή μια και το εκπαιδευτικό σύστημα του το επιτρέπει άνευ εξετάσεων. Επίσης σας πω ότι ο αδελφός μου μετά το πέρας της φετινής σχολικής χρονιάς θα ακολουθήσει την κατεύθυνση της ειδικής πληροφορικής (Fachinformatiker-Software).

4. Μαργαρίτη, θα θέλαμε να μας πεις για τις δικές σου σπουδές. Συνάντησες στο γερμανικό γυμνάσιο δυσκολίες; Ποιες ήταν οι εμπειρίες σου καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής και φοιτητικής σου σταδιοδρομίας;

Οι εμπειρίες μου ήταν προς όλες τις κατευθύνσεις θετικές. Τελείωσα το Kepler Gymnasium στο Reutlingen. Δηλαδή ένα γυμνάσιο προοδευτικό με ηλικιακά νέους και μεγαλύτερους καθηγητές. Η τάξη μας αποτελούταν από περίπου 25 μαθητές πολλών και διαφορετικών εθνικοτήτων εκτός των γερμανών (έλληνες, τούρκοι, λιβανέζοι, ολωνοί, ισπανοί κτλ.) που το ποσοστό τους ξεπερνούσε το 25%. Η τάξη είχε πολυπολιτισμικό χαρακτήρα. Οι καθηγητές μας αντιμετώπιζαν όλους ισάξια. Κατά τη διάρκεια της γυμνασιακής μου σταδιοδρομίας, η σύνθεση των εκπαιδευτικών ως προς την υπηκοότητα, άλλαξε. Σε πολλά σχολεία της Βάδης Βυρτεμβέργης, όπως και στα άλλα κρατίδια πιστεύω, οι δάσκαλοι και οι καθηγητές προέρχονται πλέον από όλα τα κράτη του κόσμου. Αργότερα στο πανεπιστήμιο οι ευθύνες του κάθε φοιτητή γίνονται μεγαλύτερες. Οι πρώτοι μήνες ήταν μια καινούργια εμπειρία. Η φοιτητική ζωή δεν περιορίζεται μόνο στις σπουδές. Εδώ πλέον κλήθηκα να διαχειριστώ όλες τις προκλήσεις ενός νέου ενήλικα. Το πρώτο βάπτισμα του πυρός το δέχτηκα στους πρώτους μήνες.

Στη συνέχεια έγινα Tutor. Αυτό προϋποθέτει κάλους βαθμούς. Ο Tutor αναλαμβάνει την παράδοση και επιμέλεια μαθήματων σε άλλους συμφοιτητές του, φυσικά υπό την καθοδήγηση των καθηγητών. Ευτυχώς, όλα πήγαν πολύ καλά και έως σήμερα δεν συνάντησα ιδιαίτερες δυσκολίες. Φυσικά υπάρχει ένα σχετικό άγχος με τις εξεταστικές, αργότερα με την πτυχιακή εργασία, αλλά σε λογικά πλαίσια. Με αποφασιστικότητα και οργανωμένο πλάνο, όλα είναι εφικτά.

5. Τι έπαιξε καθοριστικό ρόλο για να συνεχίσεις τις σπουδές σου;

Πριν την έναρξη της πρώτης φάσης των μεταπτυχιακών σπουδών μου, είχα την ευκαιρία να είμαι ανταλλασσόμενος φοιτητής σε αμερικανικό πανεπιστήμιο. (University of Oklahoma). Οι δομές στην Αμερική είναι τελείως διαφορετικές. Τα πανεπιστήμια είναι μικρές οργανωμένες πόλεις με όλες τις σύγχρονες προδιαγραφές. Γήπεδα αμερικανικού ποδοσφαίρου, Μπάσκετ, βόλεϊ, κολυμβητήρια, στίβος, μπέιζμπολ και κλασικός αθλητισμός. Τα πανεπιστήμια προσπαθούν να καλύψουν όλες της ανάγκες των φοιτητών. Φυσικά η εκπαίδευση έχει ιδιωτικές βάσεις. Πάντως η εμπειρία που προσκόμισα ήταν διαφορετική από την Ευρώπη και σε κάθε περίπτωση, μοναδική. Η απόφαση για το Master βασίζεται στην επιθυμία μου να εξελιχθώ και να σταδιοδρομήσω στο επάγγελμά μου και πιστεύω ότι η μόρφωση είναι ο βασικός παράγοντας της ευημερίας μας.

6. Πιστεύεις ότι ένας μαθητής ή φοιτητής άλλης εθνικότητας στα γερμανικά σχολεία ή στα πανεπιστήμια αντιμετωπίζει ρατσισμό ή δεν χαιρεί ισάξιας μεταχείρισης από τους αντίστοιχους Γερμανούς μαθητές ή φοιτητές;

Εγώ προσωπικά απαντώ με κάθε ειλικρίνεια λέγοντας όχι. Είμαι της άποψης ότι το εκπαιδευτικό σύστημα στη γερμανία είναι δίκαιο. Οι βαθμολογήσεις είναι ακριβοδίκαιη

και η αξιολόγηση είναι βασισμένη στις επιδόσεις του καθενός. Επίσης θεωρώ μεγάλο πλεονέκτημα του γερμανικού εκπαιδευτικού συστήματος ότι δεν βασίζεται στην παραπαιδεία. Η οικογένειά μου καθ' όλη την διάρκεια των σπουδών μου, δεν αναγκάστηκε να δαπανήσει επιπρόσθετα χρήματα για την εκπαίδευσή μου. Η μόρφωση που παρέχεται στα σχολεία και στα πανεπιστήμια, είναι επαρκής και δεν δημιουργεί επιπρόσθετη ανάγκη για φροντιστηριακή στήριξη.

7. Θα ήθελες να στείλεις κάποιο μήνυμα στους αναγνώστες μας;

Η μόρφωση είναι ύψιστο αγαθό. Προτείνω λοιπόν σε μαθητές και φοιτητές να μην απογοητεύονται, να προσπαθούν για το καλύτερο, να παρακολουθούν όλα τα μαθήματα που τους παρέχονται είτε αυτά ανήκουν στην ελληνόγλωσση εκπαίδευσή ή είναι η βασική γερμανόγλωσση εκπαίδευσή. Οι κόποι πάντα ανταμείβονται, αργά ή γρήγορα τα αποτελέσματα γίνονται ορατά.

Με υπομονή και επιμονή όλα μπορούν να γίνουν πραγματικότητα!

14. Συνέντευξη με έναν τέως φοιτητή:

Απόστολος Κήπας

Ο Απόστολος γεννήθηκε στις 16.10.1995 στο Reutlingen της Βάδης Βυρτεμβέργης. Ακολουθώντας τις βαθμίδες της γερμανόγλωσσης εκπαίδευσης απέκτησε την Fachhochschulreife και στη συνέχεια φοίτησε στο Hochschule für Wirtschaft und Umwelt in Nürtingen. Ακολούθησαν μεταπτυχιακές σπουδές στο Internationales Finanzmanagement στο Τμήμα Διεθνών Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών. Στη διάρκεια των σπουδών του παρακολούθησε 2 εξάμηνα στο οικονομικό Πανεπιστήμιο Πειραιά στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus. Ο Απόστολος φοίτησε επίσης στο Τμήμα Ελληνικής Γλώσσας του Reutlingen (9 έτη) Ακολουθεί η συνέντευξη.

1. Αποσπότη, ήταν ποια η εμπειρία σου από το ελληνικό σχολείο;

Μου δόθηκε η ευκαιρία να διατηρήσω τις γνώσεις μου για την πατρίδα μας. Η ελληνική υθολογία είναι μοναδική στον κόσμο. Γνώρισα φίλους και φίλες με τους οποίους διατηρώ ακόμη και σήμερα σχέσεις. Υπάρχουν όμως και αρνητικά βιώματα. Π.χ. ο τρόπος διδασκαλίας των μαθημάτων. Η μετωπική παράδοση των μαθημάτων μου δημιουργούσε προβλήματα συγκέντρωσης. Προερχόμενος από το γερμανικό σχολείο όπου το μάθημα παραδίδονταν με τελείως διαφορετικό τρόπο, οι απογευματινές ώρες διδασκαλίας στο ελληνικό γυμνάσιο, ήταν πολύ κουραστικές.

2. Τι σου προσέφερε σε επίπεδο πολιτισμού το ελληνικό σχολείο;

Πάρα πολλά πράγματα. Γνώρισα καλύτερα την πατρίδα μου. Φυσικά οι πολιτισμικοί μου δεσμοί με την Ελλάδα διατηρήθηκαν και μέσα από την οικογένειά μου και με τα ταξίδια μας κάθε καλοκαίρι. Πάντα αισθανόμουν Έλληνας και αυτό δεν θα πάψει να ισχύει ποτέ.

3. Θέλεις να μας πεις κάτι για την οικογένειά σου;

Προέρχομαι από τετραμελή οικογένεια. Οι γονείς μου είναι μετανάστες δεύτερης γενιάς. Είχα την τύχη να γνωρίσω παππούδες και γιαγιάδες. Πιστεύω ότι το δέσιμο της ελληνικής οικογένειας είναι ίσως μοναδικό στον κόσμο. Η μητέρα μου είναι δασκάλα στο λαϊκό Πανεπιστήμιο και σε άλλες σχολές του Reutlingen (VHS, Ridaf & DAA). Διδάσκει την γερμανική γλώσσα σε μετανάστες. Ο πατέρας μου είναι ορκωτός μεταφραστής και διερμηνέας για την γερμανική γλώσσα. Εργάζεται για τα δικαστήρια και για όλες τις κρατικές υπηρεσίες. Και οι δύο τους ολοκλήρωσαν την σχολική τους εκπαίδευση στο λύκειο του Tübingen. Φυσικά τέλειωσαν και την Γερμανόγλωσση εκπαίδευση. Εώς σήμερα και οι δύο τους δεν σταμάτησαν να μορφώνονται. Συνεχώς παρακολουθούν διαφορά επαγγελματικά σεμινάρια. Η αδελφή μου έχει τελειώσει το γερμανικό γυμνάσιο και έχει 3 παιδιά.

4. Θα θέλαμε να μας πεις για τις δικές σου σπουδές. Συνάντησες στο γερμανικό γυμνάσιο

που Φοίτησες κάποιες δυσκολίες; Ποιές ήταν οι εμπειρίες σου καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής σου σταδιοδρομίας;

Οι εμπειρίες μου ήταν προς όλες τις κατευθύνσεις θετικές αλλά όχι πάντα εύκολες. Κατά την εισαγωγή μου στο γερμανικό γυμνάσιο αντιμετώπισα δυσκολίες. Οι απαιτήσεις ήταν πάρα πολλές. Στην έκτη τάξη του γυμνασίου αποφάσισα να ακολουθήσω τον δρόμο του Realschule. Στο γυμνάσιο δεν αισθανόμουν ευπρόσδεκτος διότι δεν μπόρεσα να δικτυωθώ επαρκώς με τους συμμαθητές μου. Είχα λοιπόν την επιλογή να συνεχίσω ή να μετεγγραφώ στην χαμηλότερη βαθμίδα. Η απόφαση που έλαβα τότε, αποδείχθηκε πως ήταν σωστή. Εξάλλου το γερμανικό εκπαιδευτικό σύστημα σου προσφέρει την ευκαιρία να μορφώνεσαι εφ' ορού ζωής. Στη συνέχεια ανέβηκα εκπαιδευτική βαθμίδα και σήμερα είμαι φοιτητής σε ανώτερη οικονομική σχολή.

Όσον αφορά την σύνθεση των μαθητών σε γερμανικό γυμνάσιο και μετέπειτα στο Realschule, μπορώ να πω ότι: Στο γυμνάσιο το ποσοστό των ξένων μαθητών ήταν περίπου στο 40%. Στο δε Realschule, το ποσοστό των ξένων συμμαθητών μου ήταν περίπου 60 τις%. Αργότερα στο πανεπιστήμιο τα πράγματα γίνονται διαφορετικά. Ο φοιτητής ενηλικιώνεται. Από τη μια μεριά χαίρεσαι ότι αναλαμβάνεις μόνος σου τις ευθύνες για τη ζωή σου αλλά από την άλλη καταλαβαίνεις ότι η προσωπική σχέση με τους καθηγητές σου είναι περισσότερο τυπικές. Στο σχολείο βρίσκεσαι πιο κοντά στον δάσκαλο. Βλέπεις στη σχολή η ύλη πιέζει. Τώρα σχετικά με τις διαφορές στο γερμανικό εισαγωγικό σύστημα στις ανώτερες και ανώτατες σχολές με το αντίστοιχο εισαγωγικό σύστημα της Ελλάδος, είναι τεράστιες. Ο φίλος μου ο Αντώνης που ζει στη Λάρισα, έκανε δυο υπεράνθρωπες προσπάθειες για να εισαχθεί στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Όσο για τα επιπρόσθετα έξοδα που δαπάνησε η οικογένεια του για φροντιστήρια, να μην γίνεται ούτε λόγος. Προφανώς το σχολικό σύστημα στην Ελλάδα έχει πολλές ατασθαλίες. Εγώ είμαι ευγνώμων που η εκπαίδευση μου

στο σχολείο και τώρα στην σχολή μου, δεν μας δημιούργησε επιπρόσθετες οικονομικές δαπάνες.

Στα δυο εξάμηνα του προγράμματος ERASMUS, είχα την ευκαιρία να γνωρίσω την πατρίδα μου από μια άλλη πλευρά. Η εμπειρία ήταν τεράστια. Έπρεπε να αφήσω την οικογενειακή θαλπωρή και τον τρόπο ζωής που είχα μάθει, πίσω μου. Στην αρχή απογοητευτικά πολύ. Στην πορεία όμως κατάλαβα ότι τα δυο εξάμηνα στην Ελλάδα ήταν με απόλυτη σιγουριά η μεγαλύτερη εμπειρία της ζωής μου. Με το πέρασμα των μηνών άρχισα να υιοθετώ τον ελληνικό τρόπο ζωής. Ο κλειστός μου χαρακτήρας άρχισε να ανοίγει. Σε καθημερινή βάση γνώριζα ανθρώπους και νέα μέρη. Έμαθα να αγαπώ περισσότερο την Ελλάδα και ιδιαίτερα την Αθήνα. Οι εμπειρίες που έκανα σχετικά με την ελληνική φοιτητική ζωή και τους Έλληνες φοιτητές, ήταν μοναδική. Προερχόμουν από γερμανική σχολή. Οι κανόνες στη Γερμανία είναι πιο αυστηροί. Όλα είναι οργανωμένα. Τα κτήρια είναι καθαρά και ο σεβασμός προς στη σχολή μου είναι δεδομένος. Σε σύγκριση με τις ελληνικές σχολές, θα έλεγα ότι η κατάσταση είναι τελείως διαφορετική. Είμαι της άποψης ότι η πολιτικοποίηση των φοιτητών δεν έχει θέση στις σχολές όπου η μόρφωση είναι ο πρώτος στόχος. Η καθαριότητα σε όλο το πανεπιστήμιο ήταν στα χαμηλότερα επίπεδα. Φυσικά και αυτό είχε ένα είδος φοιτητικού ρομαντισμού, αλλά θεωρώ ότι πολλά πρέπει να αλλάξουν προς το καλύτερο. Οι αρμόδιοι της παιδείας πρέπει να κάνουν πολλά αν θέλουμε να συναγωνιστούμε σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι κανόνες που ισχύουν για μένα ως προερχόμενος φοιτητής από το πρόγραμμα ERASMUS, ήταν πιο διαλλακτικοί. Το πρόγραμμα θέλει να διευκολύνει την επαφή με τους αντίστοιχους νέους στις χώρες που επισκέπτονται και οι καθηγητές μας αντιμετώπιζαν πολύ φιλικά. Αυτό είναι ένα από τα προτερήματα του προγράμματος. Οι Έλληνες φοιτητές μου έλεγαν ότι παρότι η οικονομική κατάσταση στην Ελλάδα είναι πολύ δύσκολη, προσπαθούν για το καλύτερο αποτέλεσμα.

Οι περισσότεροι εργάζονταν και προσπαθούσαν να προσφέρουν κοινωνικά. Η ενέργειά τους ήταν απίστευτη. Πιστεύω ότι έχουμε κάτι στα γονιδιά μας που μας κάνει ιδιαίτερους και ότι δεν τα παρατάμε εύκολα. Εξάλλου οι νέοι είμαστε το μέλλον κάθε οργανωμένης κοινωνίας.

5. Ποιός παράγοντας ήταν καθοριστικός για να συνεχίσεις τις σπουδές σου;

Πάντα ήθελα να γνωρίσω την φοιτητική ζωή. Όταν ολοκλήρωσα της φοίτησή μου στο Realschule, αποφάσισα να συνεχίσω και να ολοκληρώσω την γυμνασιακή μου εκπαίδευση ώστε να εισαχθώ στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Τώρα μπορώ να πω ότι ήταν σχετικά εύκολη διαδικασία διότι η ευκαιρία ήταν υπαρκτή. Εκτός αυτού, τα επαγγέλματα που θα μπορούσα να ακολουθήσω μέσω μιας μαθητείας, δεν μου εγκέντρισαν το ενδιαφέρον. Αρχικά στόχος μου ήταν να σπουδάσω ψυχολογία και αρχαιολογία. Κατά τη διάρκεια του επαγγελματικού κολλεγίου όμως ήρθα σε επαφή με τα οικονομικά επαγγέλματα και επέλεξα την χρηματοοικονομική κατεύθυνση. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έβρισκα στην ιδέα των μετοχικών και χρηματιστηριακών συναλλαγών.

6. Πιστεύεις ότι ένας μαθητής ή φοιτητής άλλης εθνικότητας στα γερμανικά σχολεία ή στα πανεπιστήμια αντιμετωπίζει ρατσισμό ή δεν χαιρεί ισάξια μεταχείρισης από τους αντίστοιχους Γερμανούς μαθητές ή φοιτητές;
Δεν είχα ποτέ την αίσθηση ότι η αντιμετώπισή μου από τους Γερμανούς συμμαθητές μου ήταν διαφορετική από τους δασκάλους μας. Θα έλεγα ότι οι δάσκαλοι είχαν πολυπολιτισμική αντίληψη. Περιττό να προσθέσω ότι υπήρχαν και δάσκαλοι άλλων εθνικοτήτων. Δηλαδή μαθητές και δάσκαλοι είμασταν ένα πολύχρωμο μωσαϊκό εθνοτήτων. Εξαιρεση αποτελούσε μόνο ένας δάσκαλος στο γυμνάσιο που ενδεχομένως να είχε κάποιες επιφυλάξεις έναντι των ξένων. Γενικά θα έλεγα ότι τα περιστατικά αδικίας ήταν σπάνια και μεμονωμένα. Η βαθμολόγησή μας ήταν πάντα δίκαιη και στενά συνδεδεμένη με τις επιδόσεις μας. Η σχολή που σπουδάζω αυτή τη στιγμή είναι ακόμη πιο προοδευτική.

Δεν έχει απολύτως καμία σημασία από που προέρχεσαι και ποιες αντιλήψεις έχεις. Θέλω να προσθέσω ότι το γερμανικό εκπαιδευτικό σύστημα είναι δίκαιο και σου παρέχει πολλές εναλλακτικές λύσεις. Η δια βίου μάθηση είναι καθημερινότητα. Εάν ο μαθητής θέλει να σπουδάσει, δεν αποκλείεται από την εκπαίδευση. Ακόμη και αν προέρχεται από την χαμηλότερη βαθμίδα, μπορεί να αναβαθμίσει την σχολική του εκπαίδευση ή ακολουθώντας την κλασική οδό, δηλαδή από Haurtschule σε Realschule και από Realschule στο γερμανικό γυμνάσιο, εφόσον δεν εγγράφηκε εξ αρχής στο γυμνάσιο μετά την τέταρτη τάξη του Grundschule ή τελειώνοντας μια τεχνική σχολή οποιασδήποτε κατεύθυνσης, διότι αυτομάτως αυτό αναβαθμίζει την σχολική εκπαίδευση σε απολυτήριο του Realschule. Έπειτα από εκεί και πέρα οι δυνατότητες για περαιτέρω μόρφωση είναι πραγματικότητα και μπορεί να οδηγήσει μέχρι τις ανώτατες σχολές. Ένα από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα είναι πάντως ότι η φροντιστηριακή υποστήριξη δεν είναι αναγκαία, αρά οι οικογένειες δεν επιβαρύνονται οικονομικά όπως στην Ελλάδα.

7. Θέλεις να πεις κάτι ακόμη στους αναγνώστες μας;

Θα ήθελα να προσθέσω ότι η μόρφωση είναι ο βασικός παράγοντας για την εξέλιξη του χαρακτήρα του ανθρώπου. Οι ανώτατες σχολές και τα πανεπιστήμια είναι το κατάλληλο περιβάλλον για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος. Ο κόσμος ανοίγεται μπροστά μας πιο εύκολα μέσα από την μόρφωση. Σε κάθε περίπτωση πιστεύω ότι η φοιτητική ζωή είναι ίσως η καλύτερη περίοδος για ένα νέο άνθρωπο και συμβουλεύω στον κάθε φοιτητή να επικεντρώνεται στις σπουδές του, αλλά να μην χάνει την ευκαιρία μέσα σ' αυτό το ευχάριστο και σχετικά ανέμελο χρονικό διάστημα, να γνωρίσει τον κόσμο και τις ομορφιές του. Εγώ ευχαριστώ τους γονείς μου που μου προσέφεραν την δυνατότητα να σπουδάσω και πάνω από όλα μου δόθηκε η ευκαιρία να γνωρίσω μέσα από τις σπουδές μου καλύτερα την πατρίδα μου.

Γι' αυτό πιστεύω ότι τα προγράμματα Erasmus είναι στην πραγματικότητα ένα δώρο που όποιος έχει τη δυνατότητα να συμμετέχει, να το κάνει ανεπιφύλακτα.

Στις 16.11.2019 πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα εκδηλώσεων της ενορίας Πέτρου και Παύλου στο Feuerbach της Στουτγάρδης, η επέτειος των 40 και 10 χρόνων των θεσμών της Ομοσπονδίας Βάδης Βυρτεμβέργης και Συνομοσπονδίας Γονέων και Κηδεμόνων Γερμανίας αντίστοιχα.

Σε μία κατάμεστη αίθουσα είχαμε την χαρά να υποδεχθούμε εκπροσώπους διοικητικών συμβουλίων των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων των ελληνικών σχολείων τόσο του κρατιδίου μας όσο και γειτονικών κρατιδίων, 'παλαίμαχους' εκπροσώπους ΔΣ, ενώ με ιδιαίτερη χαρά υποδεχθήκαμε ΔΣ συλλόγων που στο παρελθόν απομακρύνθηκαν από τους κόλπους της Ομοσπονδίας αλλά σε τούτη την σπουδαία βραδιά, παραβρέθηκαν κοντά μας για να γιορτάσουμε όλοι μαζί.

Με την παρουσία της μας τίμησε η Γενική Πρόξενος της Ελλάδος στη Στουτγάρδη, κα Ελένη Λιανίδου, η οποία απήυθυσε χαιρετισμό δίνοντας το δικό της στίγμα για τη στήριξη της ελληνόγλωσσης παιδείας στη Γερμανία.

Θερμές ευχαριστίες αποστέλλουμε επίσης στους εκπροσώπους των συνδικαλιστικών οργάνων των καθηγητών ΟΛΜΕ και των δασκάλων ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ του κρατιδίου μας, βασικών συντελεστών για το έργο που επιτελείται στα σχολεία μας με γνώμονα πάντα το καλό των παιδιών μας. Την υπέροχη βραδιά πλαισίωσαν με τη σειρά που εμφανίστηκαν:

- Το χορευτικό τμήμα του συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων Kornwestheim
- Το χορευτικό τμήμα του ποντιακού συλλόγου " Ποντιακή Εστία"
- Η παρουσίαση-αφιέρωμα από τους μαθητές του Τ.Ε.Γ Feuerbach-Burgholzof
- Το χορευτικό τμήμα του Πολιτιστικού Συλλόγου Ελλήνων Reutlingen και περιχώρων.

Θα θέλαμε να στείλουμε τις ιδιαίτερες ευχαριστίες μας σε όλους τους συντελεστές της βραδιάς, στα μέλη των Δ.Σ. για τα εκλεκτά εδέσματα τους καθώς και στον μουσικό μαέστρο Δημήτρη Χερχελετζή που μαζί με την ομάδα του μας συνόδεψε σε όλη την διάρκεια της βραδιάς.

Δηλώνουμε βαθύτατα συγκινημένοι για την στήριξη των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων σε όλες τις δραστηριότητές μας. Είμαστε εδώ και δεσμευόμαστε να συνεχίσουμε με αμείωτο ενδιαφέρον και πείσμα την προσπάθεια μας για τα ελληνόπουλα και για την ελληνόγλωσση εκπαίδευσή τους.

Οι θεσμοί μας αποφάσισαν να ορίσουν την περίοδο 2019-2021, περίοδο επετειακών εκδηλώσεων, οργανώνοντας πρωτάθλημα γνώσεων μεταξύ των μαθητών με αποκορύφωμα την τελική φάση με χρηματικό έπαθλο για τους 4 πρώτους που θα πραγματοποιηθεί στο δεύτερο δεκαήμερο του Ιουνίου.

Η στήριξή σας, μας δίνει δύναμη!

Χρονιά μας πολλά και δημιουργικά !

16. Οργάνωση θεατρικών παραστάσεων από τους θεσμούς μας

Στους στόχους του θεσμού μας συγκαταλέγουμε και την προβολή του αξιοθαύμαστου ελληνικού πολιτισμού μας. Στα πλαίσια αυτού πραγματοποιήσαμε σε συνεργασία με την θεατρική ομάδα HIPPO Theatre Group από την Ελλάδα 2 θεατρικές παραστάσεις για παιδιά. Η πρώτη πραγματοποιήθηκε στις 10 Μαρτίου 2018 και είχε τον τίτλο ‘Η αυγή και ο Ανθός’. 194 μαθητές από 22 διαφορετικά σχολεία γέλασαν, χόρεψαν, διασκέδασαν και τραγούδησαν μαζί με τους γονείς και συγγενείς τους. Η δεύτερη παράσταση με τίτλο ‘Ο χορός των μεταμφιεσμένων’ που πραγματοποιήθηκε στις 9 Δεκεμβρίου 2018 και είχε θέμα τον σεβασμό στην διαφορετικότητα είχε εξίσου μεγάλη επιτυχία.

Ο θεσμός μας ανέλαβε τα έξοδα της αίθουσας και της υλικοτεχνικής κάλυψης, ενώ οι περισσότεροι Σύλλογοι Γονέων και Κηδεμόνων ανέλαβαν να καλύψουν τα εισιτήρια των μαθητών. Έτσι για άλλη μία φορά η άψογη συνεργασία μεταξύ της Ομοσπονδίας/ Συνομοσπονδίας με τους συλλόγους των γονέων είχε ένα άριστο αποτέλεσμα προς όφελος των παιδιών μας.

17. Κατάλογος ελληνικών σχολείων Νότιας Γερμανίας

Ακολουθεί ο κατάλογος των διαφόρων τύπων ελληνικών σχολείων της Νότιας Γερμανίας. Στην μεσαία στήλη αναγράφεται ο ταχυδρομικός κώδικας (PLZ) για την ευκολότερη εύρεσή τους. Για περισσότερες πληροφορίες για τα κατά τόπους σχολεία καθώς και τους συλλόγους γονέων μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί μας στο: info@omogoneon.de

1. Κρατίδιο Baden-Württemberg

Herbrechtingen	89542	ΤΕΓ
Künzelsau	74653	ΤΕΓ
Leinfelden-Echterdingen	70771	ΤΕΓ
Ludwigsburg-Kornwestheim	71672	ΤΕΓ
Feuerbach-Burgholzof	70191	ΤΕΓ
Plochingen	73207	ΤΕΓ
Reutlingen	72760	ΤΕΓ
Villingen-Schwenningen	78048	ΤΕΓ
Waiblingen	71332	ΤΕΓ
Stuttgart-Zuffenhausen	70435	ΤΕΓ
Neckarsulm	74172	ΤΕΓ
Schwetzingen	68723	ΤΕΓ
Backnang	71522	ΤΕΓ
Bietigheim-Bissingen	74321	ΤΕΓ
Bad Cannstatt	70191-70378	ΤΕΓ
Bruchsal-Karlsruhe	76646	ΤΕΓ
Esslingen	73728	ΤΕΓ
Göppingen	73033	ΤΕΓ
Leonberg	71067	ΤΕΓ
Mühlacker-Pforzheim-Vaihingen Enz	75417	ΤΕΓ
Schorndorf-Schwäbisch Gmünd		ΤΕΓ
Tübingen	72070	ΤΕΓ
Ulm	89073	ΤΕΓ
Wangen-Untertürkheim	73098	ΤΕΓ
Dusslingen	72144	Ελεύθερο
Nürtingen	72622	Ελεύθερο
Neckartenzlingen	72654	Ελεύθερο
Bodelshausen	72411	Ελεύθερο

Sindelfingen-Böblingen	71063	Ελεύθερο
Metzingen	72555	Ελεύθερο
Gerlingen	70839	Ελεύθερο
Winnenden	71364	Ελεύθερο
Freiburg	79100	Ελεύθερο
Heilbronn	74072	Ελεύθερο
Stuttgart-Vaihingen	70565	Ελεύθερο
Heidelberg	69115	Ελεύθερο
Nagold	72229	Ελεύθερο
Schwaikheim	71409	Ελεύθερο
Nagold	72229	Ελεύθερο

2. Κρατίδιο Rheinland-Pfalz

Filognosia Lugwigshafen	67059	Ενταγμένο
Filognosia Speyer	67346	Ενταγμένο
Ludwigshafen Frankenthal	67227	Ενταγμένο
Worms	67547	Ενταγμένο
Neustadt in der Weinstraße	67434	Ενταγμένο
Edenkoben	67480	Ενταγμένο
Landau	76829	Ενταγμένο
Frankenthal	67227	Ενταγμένο
Luitpoldschule Ludwigshafen	67069	Ενταγμένο
Anne Frank Mainz	55116	Ενταγμένο
Theodor Heuss Mainz	55126	Ενταγμένο
Worms	67549	Ενταγμένο
Ingelheim	55218	Ενταγμένο
Neuwied	56564	Ενταγμένο
Koblenz	56068	Ενταγμένο
Betzdorf	57518	Ελεύθερο

3. Κρατίδιο Hessen

Γυμνάσιο Φρανκφούρτης	65933	Γυμνάσιο
Λύκειο Φρανκφούρτης	65933	Λύκειο
Δημοτικό Φρανκφούρτης	65933	Δημοτικό
Ενταγμένο Holzhausen	72172	Ενταγμένο
ΤΕΓ Griesheim	65933	ΤΕΓ
ΤΕΓ Offenbach	63069	ΤΕΓ
ΤΕΓ Rüsselsheim	60547	ΤΕΓ

4. Κρατίδιο Bayern

1. Γυμνάσιο Μονάχου	80939	Γυμνάσιο
2. Γυμνάσιο Μονάχου	81829	Γυμνάσιο
Λύκειο Μονάχου	81829	Λύκειο
Γυμνάσιο Νυρεμβέργης	90473	Γυμνάσιο
Λύκειο Νυρεμβέργης	90473	Λύκειο
1ο ΕΙΔΣ Μονάχου	81373	Δημοτικό
2ο ΕΙΔΣ Μονάχου Πυθαγόρας	81241	Δημοτικό
4ο ΕΙΔΣ Μονάχου Αριστοτέλης	80939	Δημοτικό
5ο ΕΙΔΣ Μονάχου Σωκράτης	81677	Δημοτικό
1ο ΕΙΔΣ Νυρεμβέργης	90473	Δημοτικό
2ο ΕΙΔΣ Νυρεμβέργης	90473	Δημοτικό
ΤΕΓ Μονάχου	80939	ΤΕΓ
ΤΕΓ Νυρεμβέργης	90429	ΤΕΓ
ΤΕΓ Αουγκσμπουργκ	86152	ΤΕΓ

Στοιχεία επικοινωνίας

Mail: info@omogoneon.de

Webseite: www.omogoneon.de

Facebook: Ομοσπονδία Γονέων και Κηδεμόνων

Βάδης- Βυρτεμβέργης

*Η παιδεία, καθάπερ ευδαίμων χώρα,
πάντα τ' αγαθὰ φέρει.*

Μετάφραση

*Η μόρφωση, όπως ακριβώς μια εύφορη γη,
φέρνει όλα τα καλά.*

Σωκράτης, 469/399 π.Χ, φιλόσοφος